

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina I Broj 7 TUZLA, 8. TRAVNJA 1993.

CIJENA: 2000 BHD - 250 HRD

MNOGI SU SE PROBUDILI

"HG" OD BOŽIĆA DO USKRSA

U ratu život se odvija brzo. Mjeseci su godine. Vrijeme je skupo i puno događaja a život jeftin. Uz prvi broj za Božić obećali smo dati svoj udjel apelu Hrvatima "prenuti se iz usnulosti". Jesmo li u tome uspjeli? Još uvijek HG izlazi po programu. Za Uskrs izlazi HG broj 7.

Ostao je duševan i dubovan, koliko je bilo moguće u ovom vremenu bezdušnosti i rata. Svojim oskudnim sredstvima i gotovo potpuno amaterskom postavom pomogao je Hrvatima prenuti se iz usnulosti. Na prvom mjestu promovirali smo znamenite članove naše Zajednice koji su doprinijeli organiziranju naše borbe protiv okupatora. Ponosni smo na zapovjednike i bojovnike našega HVO koji su naša dika na bojištu. Odali smo priznanje onim našim ljudima koji se brinu za opskrbu naših bojovnika i preživljavanje našeg puka. Znamenitim ljudima koji nas zastupaju u politici dali smo riječ. Promičemo Crkvu i svećenike.

I oni zavičajni Hrvati, za koje smo rekli da su inertni, sumnjičavi, uz to i uplašeni, trznuli su se i probudili. Oživio je "Napredak", bili smo nazočni veličanstvenoj Obnoviteljskoj skupštini "Hrvatskog doma". Pjevaju tri naša zbora. Naša djeca su vrsni tamburaši i radosno sviraju i pjevaju "Lijepu našu". Naučiti će oni i bb bimnu čim se pojavi ali i budilnicu Ljudevita Gaja: "Još Hrvatska nij' propala, dok mi živimo".

U HG smo pomalo i ekvibrirali da nikada ne pravimo zlo, koje nas je snašlo, još gorim. Ali što nismo rekli, zapamtili smo. Hrvatska mladost našega grada i naše župe Soli, među prvima se naoružala i ustala protiv okupatora. Rame uz rame s drugim narodima naše BiH čvrsto stoje na crti otpora koji za sve nas život znači. Mnogi su naši momci poginuli u boju. Oni su naši garantirani da ćemo ovdje biti i živjeti kao Hrvati, ravnopravan dio konstitucije naše domovine, BiH. Imati ćemo svoju vjeru, svoj jezik, svoju kulturu i svoje običaje. Na Cvjetnu nedjelju igrati će se ponovo kolo pred crkvom, a u Veliki petak, u svetu uru piti ćemo crveno vino prije Križnog puta. Samo da se ostvari mir o kome smo pjevali u prvom broju, u božićnoj pučkoj: "U sve vrime godišta mir se svitu navišta".

Centre naše kulture, koji su vijekovima rušeni, a u ovome bezbožnom ratu razarani po jednom potpuno nečovječnom sustavu, obnoviti ćemo. Od Gradovrba do Plebana. Prvo ćemo vratiti naše dunume, naše gradine i naše zgrade. Na gradinama crkava postaviti ćemo barem naša znamenja. Što je srušeno podići ćemo. Sve što volimo i cijenimo kod sebe, voliti ćemo i cijeniti kod drugih.

Sve ovo u okvirima pravde i prava civiliziranog svijeta. Uz pomoć našega naroda, naših naroda i naroda svijeta koji su na strani pravde, prava i progressa. I na kraju po redu ali ne na kraju po značaju, uz pomoć HVO.

Lj.A.

INTERVIEW:

PROVINCIJAL ANĐELOVIĆ:

DOBRO ĆE POBIJEDITI ZLO

GORAN MILIĆ:

ZABORAVIO SAM BEOGRAD

TUZLANSKI VELIKI PETAK

PILO SE, DOBRO SE PILO

TUZLA GRAD PROGNANIH

IMA LI KRAJA?

ČETNIČKA PROPAGANDA I NAŠE NARAVI

Neznanje ili svjesni previdi

Još prošlog ljeta, agresivna četnička propaganda je iz svih orudja svojim konzumentima upućivala laži, kako je na samom početku rata u Bosni, srušena crkva u Gornjoj Tuzli, kako Jalom plutaju leševi, kako Tuzlaci drže 5.000 Srba

U Gornjoj Tuzli je postojala Katolička crkva, koja je srušena tijekom turske vladavine.

na stadionu "Tušanj". Sve te laži, same po sebi i ne predstavljaju opasnost, jer su i sami autori to ubrzo morali demantirati. Međutim, u svemu tome jedna zanimljiva nit prolazi nekako nezapaženo. Naime, četnički mediji su ubrzo rekli kako je brojka od 5.000 Srba na stadionu "Tušanj", izmišljotina, a da je Jala, ipak samo potok. Međutim, laži o srušenoj crkvi u Gornjoj Tuzli, imaju svoju zanimljiviju pozadinu, bolje rečeno zamku, u koju upadaju Tuzlaci, koji i sami prave greške, neznanjem ili svjesnim previdima. Nije nikakvo čudo, što tamo neka šumska agencija ili TV-kanal

sa kokardom, kaže kako je u kasabici Gornja Tuzla, srušena Pravoslavna crkva, da bi kasnije sami priznali kako u tom mjestu Pravoslavna crkva zaista nikada nije ni postojala. Tuzlaci, među kojima i neki predstavnici vlasti, u demantijima i razgovorima na tu temu, ne zaokružuju cjelinu odgovora. Obično kažu da u Gornjoj Tuzli nikada nije postojala crkva, ali pri tome ne kažu i Pravoslavna. Naime, Tuzlacima, koji drže do povijesti, tradicije i kulture, i ako su uz to još i u organima vlasti, trebalo bi biti poznato da je u Gornjoj Tuzli ipak postojala crkva. Doduše, ne Pravoslavna, već Katolička, koja je srušena u vrijeme turske vladavine. U toj istoj Gornjoj Tuzli, kažu spisi, postojala je ne samo crkva već i samostan, a i danas se dva lokaliteta u tom mjestu zovu Crkva.

H.G.

KLUPKO ZLOČINA SE IPAK ODMOTAVA

Zlodjelo na vidjelo

Iako smo u prošlom broju HG-a (Svi naši Vukovari) izrazili nevjericu glede istraživanja masovnih grobnica na okupiranim teritorijima Hrvatske, CNN je nedavno emitirao reportažu iz koje smo saznali da stručnjaci UN nisu sjedili skrštenih ruku. Pod vodstvom dr. Clyda Snowa, sudskog medicinskog vještaka, pripadnici UNPROFOR-a počeli su sa iskapanjem leševa iz masovne grobnice na Ovčari kod Vukovara. Dr. Snow je nedvojbeno utvrdio, na osnovu posmrtnih ostataka jedanaest izvađenih leševa, da se radi o ranjenicima Hrvatima iz Vukovarske bolnice. Među ostacima su pronađeni bolnička odjeća, medaljon sa tekstom "Za Boga i Hrvatsku" te lubanje prostrjeljene malokalibarskim oružjem, što sve govori o nemilosrdnoj i zločinačkoj likvidaciji ranjenih branitelja Vukovara. Iako je za sada otkopano jedanaest leševa, dr. Snow predviđa, na osnovu dosadašnjih nalaza da se u grobnici nalazi između 200 i 250 leševa. Na popisu ranjenika Vukovarske bolnice, s kojim raspolažu UN, nalazi se 294 imena. Da li je netko od njih preživio? Na to pitanje je teško odgovoriti ali ono što je sigurno je činjenica da zločini, i što je još važnije imena ratnih zločinaca, izlaze na vidjelo. Od toga do suda i kazne, nadati se je, neće biti dalek put.

V.L.

ZAVIČAJNI KLUB "ZRINSKI" U INOZEMSTVU

Bolje povezivanje sa zemljacima

Predsjedništvo HVO HZ Soli na sjednici u Tuzli 20. ožujka 1993. godine donijelo je odluku o osnutku kluba "Zrinski" u inozemstvu.

Klub je udruženje članova HDZ, HVO, Hrvatske mladeži i članova ostalih stranaka kao i nestranački opredjeljenih građana. Svrha kluba je međusobno povezivanje Hrvata i drugih građana sa područja HZ Soli u inozemstvu radi ostvarivanja osnovnih civilizacijskih prava u dotičnim državama i utjecaja na razvitak demokratskog i civilizacijskog društvenog uređenja u matičnoj zajednici. Također i očuvanje, razvijanje i njegovanje nacionalne, kulturne, duhovne i političke svijesti i duhovnih vrijednosti Hrvata u inozemstvu. Djelatnost kluba bit će usmjerena na organiziranje: pjevačkih glazbenih, kazališnih, likovnih, gospodarstvenih, folklornih, sportskih skupina i priredbi kao i stručnih i znanstvenih skupova. Organizirati podršku matičnoj zajednici Soli u humanitarnoj zdravstvenoj pomoći. Klub će poticati suradnju sa inozemnim partnerima u cilju dotoka kapitala na pod-

ručje HZ Soli i ulaganja u svrhu gospodarske i ekonomske obnove matične zajednice.

F. B.

Stotinu OBLJETNICE godina "Sode"

Izgradnjom ove tvornice počeo je razvoj kemijske industrije na ovim prostorima. Po Solwayevom postupku soda se ovdje proizvodi od samog otkrića ovog postupka, 1903. godine. Fabrika Solway-Lukavac je u to vrijeme po mnogo čemu bila ogledna i eksperimentalna. Radilo se za svijet i po svjetskim standardima od kojih su neki postavljeni i u ovoj Solwayevoj tvornici. Nisu nas interesirali proizvodni programi, količine proizvedene robe i tehnički podaci. Htjeli smo saznati o tvornici, o ljudima koji su u njoj radili i od svoga rada živjeli. O tome što je tvornica davala i značila ljudima i gradu i što su oni vraćali njoj. Kompetentan i vrlo prijatan sugovornik bio nam je direktor, gospodin Vuko Cerić, dipl. ing. Povijest ove tvornice je i povijest naših vjerovanja i zabluda, zvjezdanih trenutaka i padova, dinamičnog razvoja i stagnacija. Govoreći o prošlosti, ljudi u tvornici misle o budućnosti i odlučno se za nju zalažu. Govore o projektima koji bi od velikog zagađivača načinili ekološku tvornicu u doslovnom značenju tog pojma. O težnji da se tvornica vrati gradu i grad tvornici. O onom što smo zabilježili u Fabrici sode u Lukavcu opširno ćemo pisati u slijedećem broju HG-a. Sada im, kao prvi, čestitamo ovaj jubilej.

J.S.

SVIM VJERNICIMA KATOLIČKE VJEROISPOVIJESTI ŽELIMO SRETNJE USKRŠNJE BLAGDANE

YUMIG &

Barel TUZLA

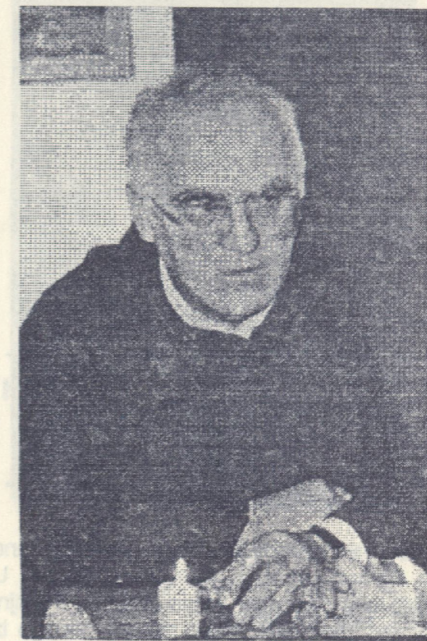

INTERVIEW

FRA PETAR ANDELOVIĆ PROVINCIJAL BOSNE SREBRENE

Dobro će pobijediti zlo

Posjetu fra Petra Andelovića Tuzli smo kao vijest objavili u prošlom broju HG. Tada je fra Petar Andelović "Hrvatskom Glasniku" dao ovaj intervjue.

HG: *Bosanski fratri imaju specifične stavove o dramatičnim zbivanjima u Bosni i Hercegovini. Ti stavovi su plod povijesnog iskustva i života fratara u Bosni.*

Provincijal: Mi smo fratri uz čije je ime vezano ovo "bosanski". To znači da smo mi za Bosnu. Bosna je jedna povijesna istina od koje mi ne želimo odstupiti. Mi želimo da Bosna bude domovina i nas Hrvata. Da mi u toj i takvoj Bosni živimo sa ostalima. Da Bosna bude suverena i da ju nitko ne svojata. Da svatko bude svoj na svome. Mi cijenimo Bosance koji oslušuju ono što fratri misle i govore. Fratri su u biti jedina institucija koja je ovdje preživjela sve nevolje više od 700 godina i mnogi stručnjaci smatraju da na toj činjenici počiva povjesnost i državnost Bosne. Neki naši političari usvajaju, više ili manje, naše ideje. Mi ostajemo kod svojih ideja. Nama ne upravljaju dnevni događaji, ali želimo svojim stavovima utjecati na našu politiku. Mi smo za jedinstvenu Bosnu. Nismo protiv konstitutivnih jedinica ali smo protiv njihovog stvaranja na etničkom principu.

HG: *Regionalizacija Bosne i Hercegovine je već, izgleda, gotova stvar. Nju prave i ovdje i u svijetu. Ovdje u tuzlanskom Okrugu Hrvati su u manjini. Imate li za nas kakav savjet a posebno neki savjet za fratre.*

- Mi smo se bojali kantonizacije jer smo računali da će u mnogim kantonima Hrvati postati manjina. Naša je ideja da naš narod u čitavoj BiH bude konstitutivan narod. Da mi ne budemo manjina nigdje. U svakom selu i gradu da budemo konstitutivan, suveren narod. Ne želimo granice kantona preko kojih ne možemo prelaziti. Ne želimo da te regije postanu države pa da fratri i narod iz jedne države ne mogu u drugu. Borit ćemo se da Hrvati imaju ista prava svuda. Nadam se da će Muslimani i Srbi, znajući za našu povijesnu ulogu, namā fratrima omogućiti nastavljanje brige za hrvatski narod. Mi ćemo, nadam se, naći načina da i u onim provincijama gdje je nas Hrvata mali broj ostvarimo da Hrvati budu i dalje Hrvati i da mogu prakticirati svoju vjeru i običaje kao što su to činili i do sada. Za sada, držim se savjeta jednog starog fratara: "Pokušaj sačuvati fratre i narod da ostanu živi. Kada se rat završi biti će vremena za sve." Fratriba savjetujem da stvari nikada ne čine gorima nego što jesu. Mi imamo vremena. Imamo i dugo pamćenje. Imamo vremena i u budućnosti. Nadam se da ćemo za naš narod, za hrvatsku zajednicu naći najbolje rješenje.

HG: *Što god su Hrvati bili bliže samostanima bili su jači. Veliki broj Hrvata vraća se Crkvi i vjeri. Imate li za ovakvu situaciju neki poseban program?*

- Prva konstatacija je sumnjiva. Samostani jesu odigrali važnu ulogu u očuvanju kulture i vjere. Povjesničari kažu da su na ovim prostorima posebnu ulogu odigrali fratri na očuvanju svijesti o pripadnosti hrvatskom narodu. Ovu ulogu nam je Bog dodijelio i mi

ćemo je i dalje provoditi. Prognani smo iz nekih dijelova: Jajca, Plehana, Krajine, ali ćemo se vratiti. Već imamo programe za povratak naših ljudi na njihova ognjišta. Obnavljat ćemo crkve i samostane. Fratri iz Plehana već prave nacrt za veću i ljepšu crkvu. Formirana je u Hrvatskoj i agencija za povratak Hrvata. Uskoro izlazi i list koji će se zvati "Povratak". Treba čuvati i podsticati želju za povratkom.

HG: *Moramo opet zajedno.*

- Kada susjedi znaju gdje su im ograde, oni mogu dobro međusobno živjeti i pomagati se. Problem je ako njihovi odnosi nisu temeljeni na pravičnosti i pravdi. Ako poslije rata uspijemo uspostaviti pravnu državu, ako svaki narod bude znao svoja prava, a drugi narodi ih poštivali, onda je zajednički život moguć.

HG: *Došli ste sa Caritasom - u širem smislu te riječi. Stalno se operira sa nepoznavanjem i nerazumijevanjem naše situacije od strane zapadnog svijeta. Što Vi mislite o tome?*

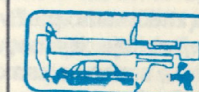
- U Tuzlu zaista nisam došao sam. Tuzla mi je uvijek bila prijava i uvijek je volim. U Tuzli sam služio vojku. U gradu sam imao fratre i bilo mi je lijepo. Tražio sam uvijek način da joj pomognem. Čini mi se da je za sada jedini put karitativna briga. Činim sve da nagovorim ljude koji se bave karitativnim radom da dođu u Tuzlu i pruže neophodnu pomoć. Već prije je Isusovački red počeo surađivati sa tuz-

lanskom bolnicom. Iz Njemačke je već dao milijun DM za medikamente, a spreman je još više dati. Oni su sada došli vidjeti što se sa tim novcem događa, kako se posao odvija i kako je sve organizirano. Sve treba graditi na čvrstim temeljima. I predstavnik organizacije "Aerzte in Not", gospodin Neudeck će pomoći oko fizički zlostavljanih žena. Zapad je spreman pomoći. Oni ne razumiju situaciju kao mi. Oni žive u drukčijim odnosima. Zadivljuje spremnost da iz humanitarnih razloga pomognu. Nijemci čine čuda u svim zemljama gdje je nevolja. Evo, spremni su učiniti puno i za patnike u BiH. Ne želim ih kritizirati što nas ne razumiju, ali krivi smo i mi. Ne umijemo naći pravi način da im sve objasnimo. Ipak, imam dojam da nas sve više razumiju. Sigurno će pomoći i politički da svi narodi u BiH dođu do svojih prava. U tom smislu sam ispunjen dobrom nadom. Svijet će nam pomoći. Ima i ona "Pomozi samome sebi pa ću ti i ja pomoći."

HG: *Zadnjih mjeseci Hrvati u Tuzli su se počeli organizirati. Vojnički su već od ranije bili dobro organizirani. U ovom samostanu je mjesto svih dogovora. Pokrenuli smo i HG. Molili bi smo Vas za pomoć.*

- Drago mi je što se okupljate oko mojih fratara. Opet se potvrđuje da su fratri baš u nevolji pravi fratri. Braća onima koji se nađu u nevolji i u nevoljama otvore vrata svojih samostana. Sigurno ću naći načina da odam priznanje svojim fratrima koji žive u ovoj kući i ovdje rade. Pogotovu vidim koju ulogu ovdje igra fra Petar Matanović i podržat ću ga u nastojanju da bude fin prema drugim narodima, a pogotovu ću ga podržati u njegovoj brizi za pripadnike našeg, hrvatskog naroda i Katoličke crkve. Što se tiče HG, najteže je onima koji nemaju načina da kažu drugima i sebi ono što misle i žele. Vaš list je način da vi o sebi kažete ono što mislite da jeste i ono što trebate jedni drugima reći. Sami sebi i drugima. Svi će vas čitati. To smatram jako važnim. Studirao sam publicistiku. Znam ulogu novina. Novine za jednu grupu nekada i život znače. Financijski slabo mogu pomoći. Imamo problema sa prognanima, sjemeništem, humanitarnom pomoći. Na samom početku rata smo iz kase dali sve što smo imali. Tražit ću nekoga tko će vam moći pomoći.

Nastavak na sljedećoj strani

Herbertha
STANDOX
AUTOLACK

P.P. AUTOKAROSERIJSKI SERVIS

Orabovičkić

75000 TUZLA • Crno Blato br. 121

Telefoni (075) 31-425, 232-818

Telefax (075) 232-818

TUZLANSKI "VELIKI PETAK" SA CRNIM VINOM

Pilo se, dobro se pilo!

HG: Tuzlanski običaj - crveno vino, krv Isusova na Križnom putu, na Veliki petak. Otkad taj običaj?

Gvardijan: Ne znam. Nigdje to nema. Ovdašnji puk je izgleda samoinicijativno uveo uzimanje vina jer je u svetoj pričesti uključen samo kruh - Tijelo Isusovo. Vino u službi svete mise uzima misnik, vrio malo i simbolično. Pričesnicima vina nema. Tuzlanski vjernici ispravljaju tu "nepravdu" na Veliki petak pljuči vino u velikim količinama.

HG: Običaj je prestao kada se napustila stara crkva. Kod nove crkve toga nije bilo. Zašto to ponovo ne bi uvela redakcija HG? Vino bi svakako osigurao gardijan.

- Nema tu uvođenja. Narod je to radio spontano. Ovo nije crkveni obred, već ekstraklezijska manifestacija, kao što su pokladni običaji ili običaji koji idu uz Cvjetnu nedjelju. Uostalom, obnoviteljski skup je lako organizirati. Ali ... nema vina.

HG: Kako je to izgledalo?

- Narod iz Tuzle i okoline, čak i iz Posavine, bi došao u velikom broju. Mnogi su bili u "bjelini", narodnoj nošnji. Vino se pred crkvu donosilo u pletarama i bocama. Pilo se, i to dobro se pilo!

HG: Kako su na to gledali svećenici?

- Na prvi pogled to je bilo neprilično. Na tužni dan narod pije. Svećenici iz okolnih

(nastavak sa 3. strane)

HG: Dolazi Uskrs ...

- Jako puno govorimo o preživljavanju i o pomoći da preživimo. Brinemo se za ovozemaljski život. Pokušavamo pomoći ranjenim, osamljenim ali treba razmišljati i o smrti. Svaki dan smo izloženi pogibelji. Ova ratna situacija treba nas natjerati da zbog blizine smrti razmišljamo i o smislu života. Nalazimo se i u korizmenom vremenu, a to je vrijeme kada katolici razmišljaju o Kristovom životu, o njegovom putu koji je bio put ljudskog odbačivanja. On je trpio. Bio izgnan. Podnio je smrt i patnju, ali je bio siguran da ga otac neće ostaviti vječno u grobu, mogao je sve to podnijeti na dobro ljudima. Kao Sin Božji, znao je što mu je sve trpiti pa bih pozvao vas vjernike, čitatelje vašeg lista da se traže i u Bogu nađu, da se ne potroše u brizi samo za ovaj život, nego da nađu utjehu u vjeri za vječni život. Da im to dadne snage u činjenju dobra i brizi za druge. Da se ljudi vraćaju Crkvi. Da to znači sazrijevanje vjere koja ne znači samo preživljavanje na Zemlji, nego vjere koja daje nadu u vječni život. U tom smislu, sretan ne samo Uskrs nego i Veliki petak. Da sa pogledom u križ lakše podnesemo patnje koje rat donosi. Ove patnje su prolazne. Dobro će pobijediti zlo. Život će pobijediti smrt. To se jednom već dogodilo u osobi Isusa Krista. Dogodit će se i sa nama i za nas. S tim riječima, uz sretno Uskrsne blagdane, samom listu, urednicima i svim čitateljima lijep pozdrav.

Lj.A. i.J.S.

Gvardijan franjevačkog samostana, "Spiritus movens" "Hrvatskog Glasnika", sugerirao nam je da ovaj broj bude "uskrsnji", dakle radostan. Za radost nam "nije sezona".

Više je sezona Križnog puta i Velikog petka. Razgovor koji je spontano uslijedio je kompromis.

Lj. Azdajić

župa su se tužili da vjernici toga svetog dana ne dolaze u crkvu. Sve ode u Tuzlu. U Breškama naprimjer, crkva prazna. Pokojni fra Vito ušao tako među seljake odozgo iz Posavine. Izgalamio se na njih: "Te pagani jedni, antikristi. U ovo sveto vrijeme ločete vino!" Što im sve nije izgovorio. Jedva sam ga zaustavio da se s njima fizički ne obračunava. Ali kada su, onako podgrijani zagrmjeli onu pučku "Stala Majka pod raspjelom"; snažno, malo otegnuto, a pobožno. Milina jedna.

HG: Smatra se da su Turci, držeći se Kur'ana u Bosni zabranili gajenje vinove loze. Pijenje vina na "Dan žalosti" mogao bi biti, pomalo i lament za vinskou tradicijom koja je ukinuta pod prisilom.

- Može biti. Narod voli ono što se na silu ukida. Jagnjeće meso je uvijek bilo cjenjenije od jarećeg, sve dok država nije ukinula koze, kada je jaretina postala specijalitet.

HG: Gdje je vina tu je i pjesme. Kao kada se dođe na sedminu pa se popije za dušu pokojnika, onda se pređe na opis njegovih karakternih crta, i dođe do pjesme koju je pokojnik najviše volio, i tako dalje.

- Jeste, samo je ovdje sve to pod kontrolom, jer imaju pučke pjesme koje idu uz Križni put. To su naše stare pučke pjesme koje se pamte u ikavici.

HG: Kada bi ikavicu ponovo uveli u bosanski jezik, lingvistički to bi značilo mnogo više za ideosinkraziju toga jezika od uvođenja bosanskih riječi.

- U starim crkvama ima poseban oltar. U donjem dijelu smješten je Betlehem a u gornjem grob Isusov. Uz svetu uru (15 sati), izvođena je misterija muke Gospodinove.

U tom trenutku gardijan i odgovorni su zapjevali: "Muka Gospodina Krista po Mateju". Pošto mlađi članovi redakcije nisu znali otpjevati druge uloge (Pilata, Petra, Jude i Isusa) razgovoru je došao kraj.

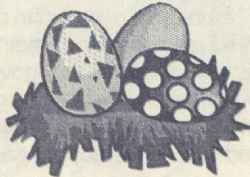
HG: Redakcija "Hrvatskog Glasnika" poziva na okup ispred crkve na Veliki petak u 11.00 sati. Vina neka ponese tko ima i kome je Bog dao.

POSJETA RANJENOJ DJECI IZ SREBRENICE

Pokloni malim ranjenicima

Predsjedništvo HVO HZ Soli posjetilo je Bolnicu na Gradini gdje su smješteni bolesna i ranjena djeca pristigla iz Cerske i Srebrenice. Čelnici HVO čestitali su im Bajram i uručili prigodne paketiće. Djeca su bila vidno uzbuđena i još uvijek pod dojmom neviđenih strahota koje su morala preživjeti na putu do Tuzle. Kroz suze su zahvaljivali na poklonima a djelatnici HVO su obećali da će i ubuduće posvećivati dužnu skrb prema najmlađima koji su najviše propatili u ovom bestijalnom ratu.

Svim kršćanima, želimo
SRETAN USKRS

Franjevački samostan Tuzla

HRVATSKI NARODNI OBIČAJI

USKRS

U bogatoj duhovnoj kulturi bosanskih Hrvata, narodni običaji predstavljaju njen najvažniji i nepresušni dio. Osobnost hrvatskih narodnih običaja je u tome, da u njima ima veoma malo kultnog, paganskog i magijskog elementa. Takvi isprazni elementi u životu vjernika Hrvata predstavljaju krivovjerje, pa su njihovo mjesto kroz dugu običajnu tradiciju zauzimali vjerski - kršćanski motivi. Bogatstvo običaja i tradicije ogleda se u životu hrvatskog naroda od poroda do smrti. Naročitu ljepotu duhovnih krajolika hrvatskog bića predstavljaju običaji slavljenja crkvenih blagdana. Svakako da pored Božića tu na prvom mjestu dolazi Uskrs.

Uskrsu prethodi korizmeno vrijeme. Sama riječ korizma u hrvatskom narodu postala je sinonim za sve što je oskudno i uskraćeno u ishrani, odijevanju, zabavi i sl. To je vrijeme posta i čišćenja. Zidovi se kreće, a suđe odvaruje u lukšiji. Svečane haljine se ne oblače. Svatovi i zabave su zabranjeni. Ovo je vrijeme ispovijedi i pokajanja. Domaćin obitelji strogo vodi računa da se sva čeljad ispovijedi i pričesti. U nekim obiteljima koje su zadržale po načinu života neke forme obiteljske zadruge, na ispovijed idu skupno. Oni koji su u zavadi (svađi) sa nekim, dolaze tome čovjeku toga jutra i riječima "Prosti i alali" traže oprost, jer ako to ne učine ispovijed neće biti valjana. Još su nam svježja sjećanja kada je trebalo biti natašte od ponoći pa dok se ne primi pričest. Ako je iz kuće više čeljadi bilo na pričesti, ponijelo bi se nešto hrane pa bi se odmah poslije pred crkvom prizalogašlo. Duhandžije bi odmah nakon pričesti izlazili iz crkve i pripaljavali cigaru, a silaskom u čaršiju slijedila je okrepa nekom čašom pića. Piće (rakija) se obično nosila sa sobom u unutrašnjem džepu "za njeđrima" kako su naši stari znali reći.

Kao naročiti dani na uspomenu Muke ističu se Gluha nedjelja, Cvjetnica, Veliki četvrtak, Veliki petak i Velika subota. Na "gluvnu" nedjelju prestaju sva veselja u crkvi i izvan crkve. Oltari nemaju ukrasa ("ruše se"). Na Cvjetnu nedjelju u hladnu vodu stavlja se proljetno cvijeće i tom vodom se ukućani ujutro umivaju. Toga dana prije svete mise održavaju se procesije i blagoslov grančica. To su kod nas grančice jela. Te blagoslovljene grančice čuvaju se u kućama na vidnom mjestu. Za vrijeme vremenskih nepogoda sa kućnog praga se prave njima križevi po zraku uz izgovor neke molitve, dok nevrijeme ne prođe. U nekim crkvama se za sljedeću Pepelnicu od tih grančica priži lug. Veliki petak - spomen smrti i ukopa Isusova, vrijeme je duhovne sabranosti. Tada našim selima vlada poseban "sveti" mir. Čak se neke vrste gospodarskih i uobičajenih poslova odgađaju. Počinje bojenje i šaranje jaja. Tradicionalno šaranje jaja kod bosanskih Hrvata je pisaljkom i voskom. Šare predstavljaju uglavnom biljne i cvjetne aplikacije.

Na Veliku se subotu prije podne iz svake katoličke kuće, šalju u crkvu na "posvećenje"

raznovrsna jela. U čistu posudu stavlja se komadić suha mesa, parče kruha, nekoliko oguljenih jaja, sira i malo soli. Sud se zaveže u čistu maramu, te se po nekome mlađem pošalje u crkvu na posvećenje. Kada se to natrag vrati ostavi se i čuva do prvog uskrsnog dana, kada sva čeljad prije nego doručkuju ili popiju kavu, moraju se omrsiti blago-

slovljenim jelom "posvećenjem". Posvećenje se obično izreže na tanke komade, servira na tanjur i pospe blagoslovljenom soli. Dok se to priprema ukućani jedno drugom čestitaju Uskrs. Uobičajeni prizori ispred naših crkava, prije i poslije uskrsnje proslave, je tucanje šarenim i obojenim jajima. Tucanje jajima traje cijelo uskrsno vrijeme. Čestitanje Uskrsa ne vrši se od kuće do kuće kao o Božiću, nego samo rodbina rodbini. Uskrsu se naročito raduju djeca, jer u koju god kuću dođe dijete, valja mu dati jaje. Ako je lijepo vrijeme tih dana momci i cure počinju šetnje i ašikovanje koje je bilo zabranjeno tokom korizme. O uskrsnim danima radi hladna vremena i hladnog tla ne smije se sjediti po zeleni u otvorenoj prirodi sve do Jurjevdana.

Narodni običaji vezani uz crkvene blagdane potpunije u svojim izvornim oblicima održali su se u tradicionalnim hrvatskim sredinama, dakle u selima ili skupinama sela arhaičnog tipa, dok su sela i naselja u blizini urbano - industrijskih središta kao satelitski tip naselja, uglavnom izgubila veći dio tih običaja. Oživljavanje ovih običaja, evidentiranje, pravilno vrednovanje, kao i njihova prezentacija putem kulturnih medija, morao bi biti jedan od glavnih programskih zadataka kulturne animacije Hrvata župe Soli, odnosno društva "Napredak".

Mijo Franković

KAKO OPSTATI NA VJETROMETINI

Nemjerljiva uloga Crkve

Može li se biti Hrvatom a ostati izvan Katoličke crkve? Može, naravno. Može li postojati Hrvatska zajednica sastavljena od takvih Hrvata? Teško!

U recentnoj povijesti bosanskih Hrvata pokazalo se da što su više izvan crkve, sve su više izvan svoga narodnog korpusa i kao amorfnu masu ne služe interesima svoga naroda. Biti znameniti član hrvatska zajednica a ostati izvan crkvena zajednica sumnjiva je rabota. Govorimo o Crkvi (ekleziji) kao čimbeniku aglomerizacije naroda, a ne o vjeri i njenom prakticiranju; što je osobna stvar pojedinca. Katolička crkva jeste bitni komplementarni čimbenik Hrvatsva, naročito u Bosni. To uopće ne znači da pripadnik neke druge vjeroispovijesti, ateista ili agnostik ne može biti Hrvatom. Ipak teško je zamisliti hrvatska zajednica bez katolika. To je kao sol u kruhu, željezo u betonu ("kritična masa") Crkva je postojana i nikad neprilagodava svoje stavove dnevnim potrebama. Očekivati da se bez Crkve, kao bitnog stožera koji čini idiosinkraziju Hrvatsva mogu rješavati bitna pitanja naroda za sada nije realno. Svi koji sada tako nešto petljaju u politici, gospodarstvu, kulturi teško će uspjeti, iako to nipošto ne znači da osobno nisu dobri Hrvati. U ovom vremenu, pokazalo se da članovi crkvena zajednica čine da se dođe do "kritične mase" u Hrvatskoj zajednici. U drugim okolnostima Zajednica će postati suviše amorfnu a njeni pojedinci će biti "trojanski konji" koji će interese svoga naroda podvrgnuti interesima drugih radi osobnog promicanja.

Što o tome kaže Mate Boban: "Kada bi bilo tkô stavio bilo kakvu razliku između hrvatskog naroda i njegove Crkve, onda bi to bio nerazum i bio bi u službi onim interesima koji su potčinjavali hrvatski narod, a posebno u posljednjih 50 godina. Za mene je to jednostavno. Ne zato što ja to znam i u to vjerujem i to svoje znanje propovjedam, nego zato što doista između Crkve u BiH i hrvatskog naroda u BiH jest znak jednakosti. Ono što je Crkva učinila za hrvatski narod u BiH ne može se ni s čime usporediti. Naime, u ovom teškom vremenu nije bilo institucija među Hrvatima BiH, osim Crkve, koja bi spremno dočekala i othvala se svim napadima kojima je bio izložen hrvatski narod. Jednostavno nas ne bi bilo. Ono što je Crkva učinila uoči demokratskih promjena, i njezino služenje svom narodu i kako je to znak jednakosti između naroda i Crkve, o tome će pisati povijest. Pisat će u onom smislu da u stvari svaki svećenik Crkve Hrvata BiH jednako je u službi propovjedanja evanđelja i u službi obrane naroda, svoje slobode i svoje domovine. Da smo mogli u ovim teškim ratnim vremenima zadržati moralni dignitet, opet je to zasluga Crkve kroz prijeratna i ratna djelovanja.

Jednostavno. Neka naše biskupe, provincijale, svećenike i sve ljude u službi Crkve, Bog podrži u njihovoj besprijekornoj odlučnosti da služe svom narodu."

A.L.J.

ŽUPNIKOVE PORUKE

Obući se u božji mir

Što je to mir? Svi ljudi koji odgovornije razmišljaju o miru nisu jedinstvenog mišljenja u izboru do puta mira. Razlikujemo: osobni put do mira, društveni, kulturni, politički i konačno kršćanski mir.

Mi ćemo danas u svom traženju mira poći ovim kršćanskim putem. Pjesnik bi rekao: "Mir u duši nebesko je carstvo..." Mir je u Bogu i mir je s Bogom. Taj mir se posebice ostvaruje po Isusu Kristu i Duhu Svetome. Naš mir ovisi o našem odnosu prema Bogu i prema čovjeku. Naš Bog je Bog mira. On je izvor mira. On želi s ljudima mir, pa je naš kršćanski put u svezi s božjim mirom. Taj mir se ima dokazivati u vjernikovu životu. Izvorna vjera u pravoga Boga vodi našu vjerničku savjest i djelovanje. Kao vjernici smo pozvani svakog dana svjedočiti ljubav, koja se neda ničim pomutiti. Primljenu ljubav trebamo usavršavati. Jednom rječju, trebamo se stalno obnavljati. To znači dopuštati Duhu Svetome, da On vodi naš nutarnji duhovni život. U tom nadahnuću vjernik nalazi najživotvornijeg pokretača za svoj osobni i međusobni mir. Također i u teškim uvjetima sukoba, napetosti. Ako i tada stanemo na put nesigurnosti, pogrešaka i grijeha i tada kao i uvijek mir ljubaznoga Boga nadilazi sve granice i pobjeđuje grijeh. Ima mira koji može zračiti svim ljudima. Pa čak i onima do krajnjih granica; ljubi i svoga protivnika, onoga koji te uznemiruje mržnjom, pa čak i ubija...

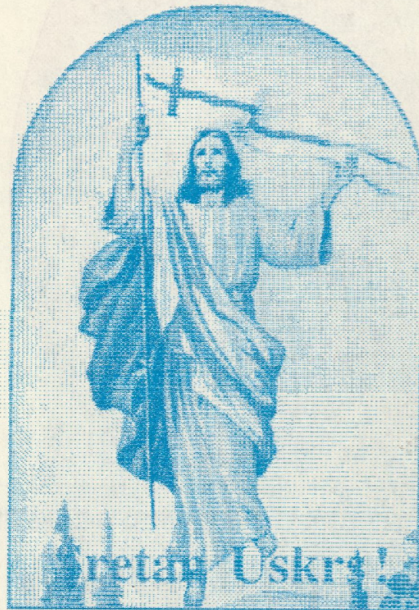
Evangelje Isusa Krista je izvorni najvještaj mira. Ono je graditelj povijesti mira. Bog mira prvi započinje mir. Ljubav nosi njegovo djelo stvaranja. A sklapanjem saveza Bog potvrđuje svoj mir sa stvorenjem. U novom čovjeku, čovjeku mira, Kristu, koji je naš mir, Bog obnavlja i utjelovljuje mir. Snagom Duha Svetoga preobražava ga. Zajednica vjere, nade i ljubavi ostvaruje u širi nadahnuti mir i slobodu.

Mir je prostor obasjan svjetlom. Znamo, ima i sjena, koje vrebaju na našu kršćansku savjest. To je grijeh. Onaj izvorni, osobni i društveni grijeh, koji priječi ostvarenje mira u povijesti. Zato se u povijesti očituje nemir zbog ustrajnog djelovanja nasilja. U svijetu u kojem djeluje korov zla, mir taškom mukom raste. Tako mir postaje sve više iščekivanje, zbog svog oskudnog ostvarivanja u ovom trenutku.

Ali Bog mira svojim otkupljenjem otvara cestu po kojoj može ići mir. Naša vjera mora biti vjera mira, ako je prava. No mi možemo svojim životom zastrti i potamniti blještavo lice mira. To čine oni, koji uz ime Boga sa sobom donose drugima "rat" umjesto mira i oslobođenja. Zato uvijek moramo dopuštati onom u koga vjerujemo, da On izmiruje i moju slabostu nemirnu vjeru. Moram biti svjedok mira, da bi ljudi u meni mogli prepoznati Boga mira, njegove riječi, volju, djelovanje.

Čitav svijet očekuje mir od onih kršćana, koji ispovijedaju izvornu vjeru, i gaje nadu i uzdanje u dolazak Božjeg svijeta mira, šire ljubav, koja se odvažuje neustrašivo tragati za mirom.

Prvi dar uskerskog Krista njegovim apostolima i svima nama bio je plod njegove Muke, smrti i Uskrsnuća: Mir...Mir Vama, tako je uskrsli Krist pozdravio apostole...

Kršćanin gradi mir na temelju živog zajedništva sa živim Bogom mira. Nedostatak zajedništva s Bogom korijen je svakog nereda u čovjekovim životnim snagama. Prekidom svjesnog životnog zajedništva s Bogom rastu slabosti i neredi. Tada se potamnjuju i obezvređuju: istina, volja, ljubav, sloboda, pravедnost, mir, ... To se događa izlaskom čovjeka iz grijeha i njegovim ulaskom u milost po sv. sakramentima.

Povratak u ljubav Božju daje snagu za pravедnost, požrtvornost, mir, snagu za praštanje, za ljubav prema neprijateljima, za

ŽIVINICE, MORANČANI....

Posla na pretek

"HG" je u subotu, 20. ožujka bio u Živinicama. Topao, sunčan dan mnoge je izmamio u njivu ili u vrt. Mladići u uniformi na kontrolnom punktu na Husinu čita "HG". Brzo nas propušta i idemo dalje. Ispred župne crkve u Živinicama nekoliko ljudi iz kamiona istovara i slaže izrezanu hrastovu građu. Ne bez ponosa, otac Šimo Janjić objašnjava da je to za lamperiju u crkvi, a da su je poklonili župljani. U crkvi zatičemo sestru Ines sa više djevojčica i dječaka. Dječji pjevački zbor upravo je imao probu. Na samom su početku, vele, ali do Uskrsnjih blagdana će uvježbati kraći program za prijatelje i rodbinu. Sestra Ines nam reče kako bi im pomoć iz Tuzle dobro došla, a radovali bi se i susretu sa jednim od dva pjevačka zbora iz Tuzle. Ovom prigodom njihovu želju i prenosimo. Otac Anto Čosić, tajanstveno se smješkajući, reče nam da i njegovi župljani, Morančani, nešto pripremaju. O svemu će nas na vrijeme obavijestiti. Ujedno, pozvao je redakciju "HG" na druženje sa župljanima župe Morančani na Jurjevo. U razgovoru u živiničkom župnom uredu, otac Šimo Janjić, otac Anto Čosić i fra Petar Matanović složili su se kako bi bilo dobro u Živinicama utemeljiti podružnicu Hrvatskog doma iz Tuzle. Duhovnici će, kao i uvijek do sada, pomoći. Sigurno je da Hrvati ovoga kraja to zaslužuju.

J.S.

snošljivost, potpuno posvećenje miru. On nam daje snagu za prepoznavanje svih lica nasilja i za otpor protiv svih njih.

Kristov je vjernik pozvan svakog dana graditi mir. Na to ga pokreće nutarnji preobražaj i preobraćenje Bogu.

Kršćanin pojedinac, zajednica, sredina, grade mir u dodiru s Bogom mira. Rad za mir može biti veoma raznolik. Rad za mir je molitva, ali ne samo ona, to je i napor protiv nepravde. Rad za mir je neustrašiva osobna dobrota i svakidašnja ljudska blizina i smilovanje. Rad za mir su i sićušni znakovi radosti zbog ostvarenog pravog mira.

Svjedočenje mira je naše kršćansko poslanje. Kršćani su pozvani rasti u miru i donositi zrele plodove mira. Ta želja za mirom može se očitavati u nauku Crkve Drugog Vat. Sabora. Vidljivi su koraci miru pape Ivana XXIII u Pacem in terris/Mir na zemlji/ sa zamišljaju i nacrtom izgradnje "svjetske zajednice" koja bi štitila ljudski rod od svih podjela što narušavaju pravi mir. Pavao VI, ohrabruje u Organizaciji UN izvjavom: "MIR je moguć". On stvara za mir putove i uvjete. Papa Ivan Pavao II posjećuje vjernike i nevjernike u svim stranama svijeta i sije odvažno sjeme pravедnosti i mira. Otkriva srodnost mladih s mirom: "MIR I MLADI IDU ZAJEDNO". Taj isti poziv čuju i biskupi, mjesne crkve, zajednice i pojedinci...

Sve vjernike Crkve bodri Duh Boga mira da postojano promiču oblike Božjeg mira. To je obnova savjesti za novi način mišljenja. Otvoriti se praštanju, smirujućem razgovoru, međusobnom povjerenju... Obući se u Božji mir, to je pružiti djelotvorni otpor zlu, a pri tom ne učinimo neko drugo zlo.

I da zaključimo. Gospodine ti si mir i stvaraš mir. Tebe zavađeni duh ne shvaća, niti te zlo srce prihvaća. Udijeli izmireni ustrajnost u dobru. Daj zavađenima ostaviti zlo i obratiti se Tebi koji si jedini pravi mir i darovatelj mira...

Šimo Janjić

SVI NAŠI ZBOROVI

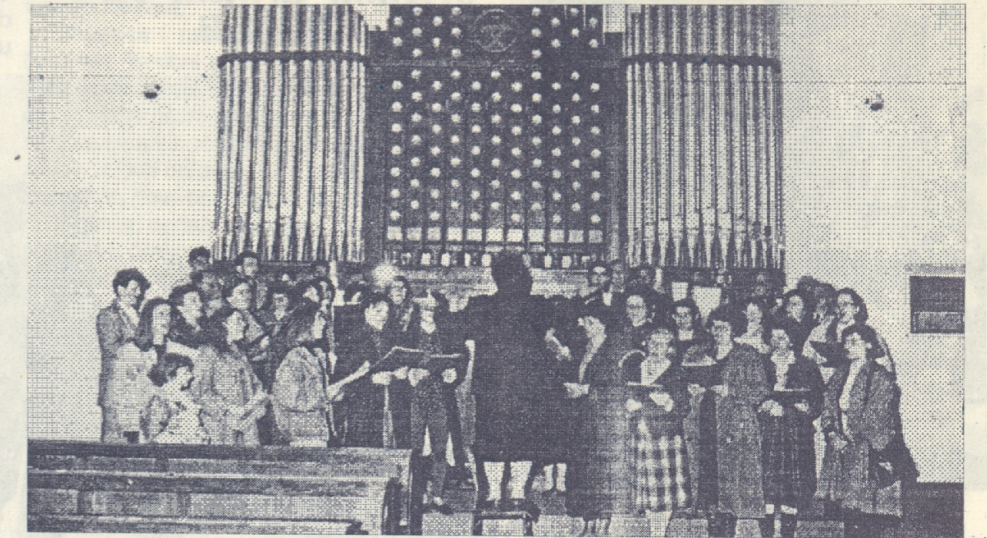
To tek treba čuti

Mnogobrojni prisutni na Obnoviteljskoj skupštini Društva "Hrvatski dom" bili su prijatno iznenađeni nastupima ženskog pjevačkog zbora i Tamburaškog zbora. Ljude koji vode ove aktivnosti sigurno da nije potrebno posebno predstavljati. Tamburaški zbor vodi gospodin Vinko Dobričić, umirovljeni inženjer građevine, dok ženski pjevački zbor vodi eminentni dirigent zbora, umirovljeni profesor Muzičke akademije u Sarajevu, gospodin Mirko Dušek. Osim ova dva "Napretkova" zbora, vrlo marljivo vježba i crkveni mješoviti zbor. Gospodin Vinko Dobričić učio je svirati tamburu od gospodina Mihajla Katušića - Miška i svira od 1946. godine. U "Hrvatskom domu" svira od 1946. do 1949. godine kada ovo Društvo biva zatvoreno. Gospodin Dobričić je do sada vodio Tamburaški zbor u "Uči" kao i Tamburaški zbor u "Ceriću". Tamburaški zbor u "Napretku" formira u proljeće 1992. godine, da bi se ozbiljno krenulo sa radom u jesen iste godine. Sredstvima franjevačkog samostana kupljeno je devet tambura, što je minimalan broj instrumenata za jedan tamburaški zbor. U zboru je za sada okupljeno 23 svirača koji su podijeljeni u dvije skupine, početničku i skupinu onih koji imaju neka predznanja od ranije. Svi su dobili temeljnu teorijsku poduku, a redovito vježbanje usavršiti će vještinu praktičnog muziciranja. Svoj prvi nastup tamburaši su imali na Obnoviteljskoj skupštini "Hrvatskog doma". Tamburaški zbor neophodno je omasoviti, što neće ići bez poteškoća zbog visoke cijene glazbala. Jedna tambura srednje klase košta najmanje 500 DM, koncertna tri puta više. Stoga će se morati ići na prikupljanje sredstava donatorstvom. Profesor Mirko Dušek je veliki dio svog života proveo ili u pjevačkim zborovima ili vodeći ih, što mu je donijelo i punu međunarodnu stručnu i umjetničku afirmaciju. Uz ime prof. Duška veže se rad Tuzlanskog simfonijskog orkestra, "Učinog" plesnog orkestra kao i rad "Učinog" pjevačkog zbora. Radeći kao profesor Muzičke škole u Tuzli, a potom i Muzičke akademije u Sarajevu, profesor Dušek je vodio pjevačke zborove ovih priznatih ustanova. "Napretkov" ženski pjevački zbor, utemeljen je 1. veljače 1993. godine. Sve su to djevojčice ili djevojke od trinaest do osamnaest godina i trenutno ih je 44. Svoj prvi nastup Zbor je imao na Obnoviteljskoj skupštini "Hrvatskog doma". Dobar pjevački zbor se stvara i odgaja upornim i napornim radom, kaže prof. Dušek. Probe su dva puta tjedno, marljivo se radi a izostanaka gotovo i da nema. Kako nam je rekao prof. Dušek, Zbor bi mogao do konca ove godine imati program sa kojim bi mogao samostalno se predstaviti ljubiteljima zbornog pjevanja. Pjevački zbor za sada ima temeljne uvjete za rad. Pianino je, kao i tambure Tamburaškog zbora, kupljen nedavno sredstvima franjevačkog samostana. Omasovljenjem Zbora, uskoro će se postaviti problem prostora. Nadati se je da će i ovaj problem biti riješen

na zadovoljavajući način.

Mješoviti crkveni zbor vodi gospođa Evica Cerić, profesor glazbe, a od prve ideje pa do organizacije rada ovog Zbora nezaobilazan je doprinos energične, okretne i svuda prisutne

predstojećim Uskrsnjim blagdanima. Također, Zbor priprema i prigodan program za dan patrona župe, Petrovo. Osim marljivog rada, probe Zbora prilika su i za prijateljsko druženje. Mješoviti zbor još nije

sestre Klementine. Gospođa Cerić već 29 godina radi sa dječjim pjevačkim zborovima. Ovo je prvi mješoviti zbor koji vodi, marljivo i savjesno svi kažu. Njena kćerka Zrinka Andrejaš svira na orguljama. Zbor je počeo sa radom 16. veljače 1993. godine. U samom početku bilo ih je dvadesetak da bi ih sada bilo oko 60. Ipak, kako nam rekoše gospođa Cerić i sestra Klementina, još nedostaje muških glasova, ali i kvalitetnih ženskih, alt i sopran. Imponira ozbiljnost kojom radi ovaj Zbor kojeg čine članovi od 16 do 66 godina, često i dvije generacije iz iste obitelji. Kada smo posjetili Zbor, upravo su uvježbavali četvoročlani misu dr. fra Ivana Gligotića. Sadašnji repertoar u potpunosti je posvećen

imao javni nastup, bit će to za Uskrsnje blagdane, ali će učestvovati, kako nam rekoše gospođa Cerić i sestra Klementina, u svakoj prigodnoj svečanosti u susjednim župama. Već je izvjesno da će pjevati u Živinicama, a za Jurjevo i u Morančanima. Zbog brojnosti Zbora, prostor se postavlja kao ozbiljan problem, jer sadašnji prostor dijeli sa dva "Napretkova" zbora, a u istom prostoru se odvija živa aktivnost i ostalih organizacija Hrvata.

Na kraju ovog priloga o našim zborovima, nije suvišno napomenuti kako će oni biti toliko naši koliko im mi pomognemo da opstanu i postignu punu afirmaciju. "Hrvatski Glasnik" želi im uspjeh u radu.

J.S.

IZLOŽBA VINKA LEMEŠIĆA

Izložba Vinka Lemešića

U petak 2. travnja 1993. godine svečano je otvorena samostalna izložba slika Vinka Lemešića, slikara iz Tuzle u Art Centru Hotela Tuzla. Uz brojne posjetitelje, ceremoniju otvaranja su uveličali zbor i tamburaški orkestar HKD "Napredak" iz Tuzle.

Slike se doimlju kao zreli radovi ovog poznatog autora. Njihov profesionalni finiš prikazan u kompleksnoj tehnici u ovo ratno vrijeme impresionira. Slike: Mrtva priroda, Moj grad, Dupli zid, Kompozicija imaju bogat kolorit i interesantna umjetnička rješenja. Svijet iskrenosti prezentiran je u detaljima pejzaža koji se utapaju subjektivno postavljenim obojenim ploham. U ratnim intimama surova stvarnost propušta zrake svjetla kroz silku kuge i rata. Tako da možemo reći: "Ipak, u tami se, ipak, nazire Uskrs".

Izložba je nadahnutim slovom otvorila predsjednica Društva "Hrvatski dom", gospođa Zdenka Dušek.

A.L.J.

HERBA

APOTEKE

TUSANJ 4. jula 2 TEL. 216-130
STUPINE B-6 TEL. 232-769

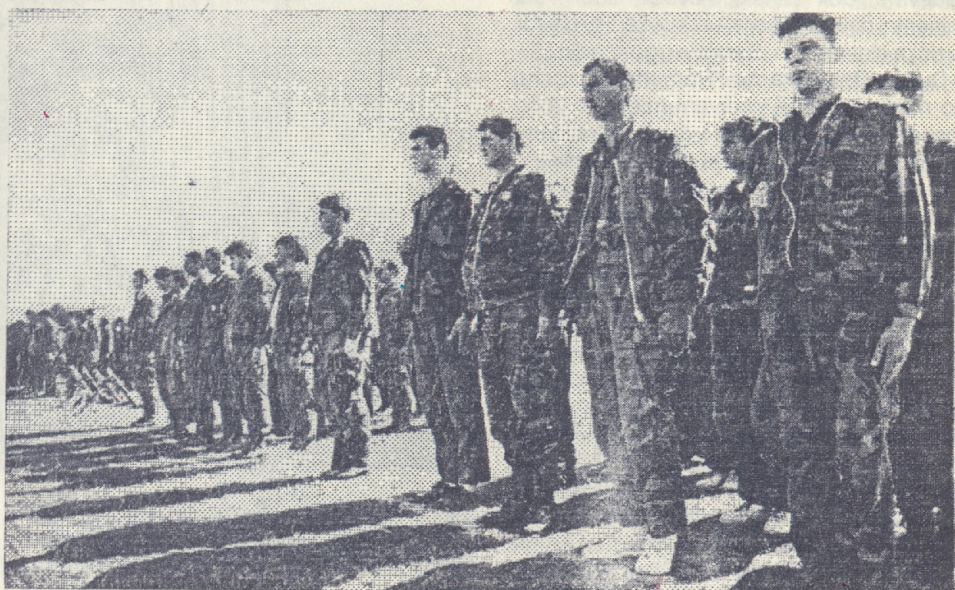
NOVOSTI IZ 115. BRIGADE "ZRINSKI" HVO

"Sokolovi" od voda do bojne

*"Živinički sokolovi",
jedan od korijena iz
kojih je izrasla 115
brigada "Zrinski" HVO
HZ Soli*

je krvlju. Od formiranja do danas deset bojovnika je položilo život za slobodu a dvadeset tri je ranjeno. To nameće obvezu društvu da pruži doličnu skrb obiteljima poginulih i ranjenih kako bi sa što manje teškoća dočekali budućnost. U sklopu Bojne veoma uspješno djeluje i ambulanta HVO Živinice koja pruža usluge vojnicima kao i civilnom pučanstvu.

Prigodnom svečanošću kojoj su prisustvovali brojni uglednici političkog i javnog života Živinica i Tuzle, obilježena je obljetnica formiranja Prve bojne "Živinički sokolovi" 115. brigade "Zrinski" HVO. Iako počeci djelovanja datiraju još od jedanaestog mjeseca 1991. god. postrojba je ozvaničena 15.03.1992. god. Ilegalno formiranje prve postrojbe i pripreme za obranu počele su sa eskalacijom rata u Hrvatskoj. Okupiti ljudstvo bio je najmanji problem, no onaj veći bio je nedostatak oružja i streljiva te stalna paska KOS-a. Odlučujuću ulogu u organiziranju, naoružavanju i osposobljavanju ljudstva odigrali su gospoda Ivo Andrić Lužanski i Zdenko Mišić. U to vrijeme bio je to samo ojačani vod naoružan lovačkim i trofejnim oružjem te oružjem iz Republike Hrvatske. Danas je to Bojna suvremeno naoružana i spremna da

odgovori na svaki neprijateljski izazov. Ratna povijest "Sokolova" je vrlo specifična s obzirom na uvjete i okolnosti u kojima je nastajala. Od događaja koji se pamte ističemo sukob sa JNA na Sprečanskom mostu u Malinama 27.04.1992. god. To je bio početak oružanih borbi i otpora agresorskim velikosrpskim idejama. Zadaci koje danas obavlja ova Bojna imaju ogroman značaj za ovaj kraj a svojim prisustvom na bojištima Brčkog, Gradačca... daju konkretan doprinos oslobodilačkoj borbi hrvatskog naroda. Nažalost, ratna povijest "Sokolova" obojena

Također, uspješno djeluje glazbena skupina "Sokolovi" koja je uglazbila rado slušanu pjesmu o "Živiničkim sokolovima". Zbivanja na području Živinica ostat će svijetlim

slovima zabilježena na stranicama povijesti hrvatskog puka ovoga kraja. Mnogo je onih koji su utkali dio sebe u obranu naše Regije. Danas su to prekaljeni borci kojima možemo zahvaliti što se osvajački planovi JNA nisu ostvarili. "Sokolovi" su dokazali da su sposobni za najveće pothvate i izvršenje zadataka koji se pred njih postave. Želimo im da ih na tom pravednom putu sreća i dalje prati. F.B.

HRVATSKA ZAJEDNICA "SOLI"

*Štim građanima katoličke vjeroispovijesti
sretne i blagoslovljene uskršnje blagdane*

BOSANSKI CAMEL TROPHY

DO LIJEPE NAŠE I NAZAD

Za one koji ga nisu vidjeli uživo, Mostar je u dosta jadrnijem stanju nego na TV.

Prošle godine, negdje u sedmom mjesecu, putovanje u Republiku Hrvatsku bilo je dugotrajno, prašnjavo, osigurano sa bezbroj "ljljanskih" i "šahovskih" kontrolnih punktova. Za sretan put trebalo je imati uredne papire od općinskih organa i HVO-a, zdravlja, strpljenja i dovoljnu količinu energije za bezbrojna pokazivanja lične i osobne karte. Trebalo je savladati četiri dionice makadamske ceste preko planinskih prijevoja. Na kraju trud se redovito isplatio. Kao nagrada za nas iz unutrašnjosti, slijedila je obvezna vožnja trajektom. Tada još nije bilo osjećaja zadovoljstva prilikom prelaska graničnog prijelaza. Bio je neuredan, neobilježen, bez ozbiljnih faca organa i carinika. Jednostavno niste imali čaroban osjećaj

Povratak u Tuzlu je monoton. Sve je isto. Samo se poremetio redosljed snijega, leda i gliba. Umjesto papira sada vam traže cigarete, kavu i alkohol.

izlaska ili pak ulaska u nešto drugo. Niste mogli prepričati prijateljima dogodovštine sa granice.

Danas, isto putovanje je stvarno veličanstveno. Pomenute papire za putovanje je dosta teže osigurati. Treba vam stvarno jaka veza, rođaci u tuđem svijetu, ili da ste osoba od šireg društvenog značaja pa da idete službeno.

Odmah nakon napuštanja Kladnja osjetićete nedostatak prašine. Kao dobitak imate duge kolone UNPROFOR-a koji vas nerviraju svojom discipliniranom vožnjom u koloni. Njih ćete često sretati do Lijepe naše. Oni će vam uvođenjem reda i reguliranjem saobraćaja skratiti putovanje bar na tri dana.

Doživljaji su impresivni. Na raspolaganju imate raznovrsne planinske prijevoje: duboki mekani snijeg, dionice sa debelim ledenim slojem prošarane potočićima i, na kraju balade, glib, do koljena. Svi koji dođu do cilja, svladali su postavljanje lanaca na kotače, guranje vozila na snijegu, ledu i blatu, spavanje u auto ...

Silni "ljljani" i "šahisti" vas stvarno dosta rjeđe zaustavljaju. Danas je aktualnija saobraćajna i prometna od osobnih dokumenata. Sapatnici u auto su potpuno zapostavljeni. Do Zagreba svojim prijateljima su samo na dva punkta tražili nešto da pokažu. Stvarno da se ljudi naljute.

Za one koji ga nisu vidjeli uživo, Mostar je u dosta jadrnijem stanju nego na TV. Ukoliko dođete do Čapljine u auto koje prethodno niste detaljno okupali, postajete lokalna atrakcija. Za kompletno pranje u servisu će vam

uzeti 12 DEM-ova. Onaj tuzlanski "dem" vam važi do Živinica.

Okupane i namirisane, poslije Čapljine, čeka vas čarobni granični prijelaz Metković. Kako je inozemstvo blizu. Divan osjećaj loše organizacije posla na granici. Poslije dosadnih pomijeranja po pola metra pravi pravcati carinik. Nova država, nova tabla, novi kiosk za organe, nova osiguravajuća auto kuća (70-DEM) i novi nerješivi problem. Ukoliko imate sapatnika preko 55 godina starosti, njegovi putni papiri moraju biti drukčiji. Po pozitivnim propisima Lijepe naše, za koje ne znaju ni u zvaničnim državnim službama u Zagrebu, pomenuta lica preko 55 ne mogu putovati službeno. Bilo kakve intervencije sa šefovima i pozivanje na više instance u Zagrebu da takva ograničenja za ulazak ne postoje, neće pomoći. Da nova strana država još nije postala strana, shvatit ćete poslije čitavog problema. Kao i s ovu stranu granice sve se može srediti vrlo brzo i vrlo jednostavno. Ako kasno ukupirate potrošit ćete čitav dan kao mi. Postoji rješenje jednostavnije i jeftinije od taksista.

Kada pređete u inozemstvo, sve je po starom. Više nije interesantan ni trajekt.

U glavnom gradu inozemstva puno je ljudi iz BiH. Neki su izbjeglice, neki se bave

politikom i biznisom, a neki su nažalost, dezerteri. Možda je svaki drugi čovjek na Banovom trgu iz BiH. Za sada, više je prijateljstva i solidarnosti od strane Zagrepčana nego odbojnosti prema došljacima. Ali, ljudi se ipak često pitaju nije li rat u BiH a ne u Zagrebu. I tamo je rat učinio svoje. Iako su radnje pune, kupaca je malo. Za jednu prosječnu plaću možete kupiti 6 kg kruha dnevno, 2 bolje košulje ili lošije odijelo. Ipak, u poređenju s naših 2-3 DEM to je znatna stvena fantastika. Povratak u Tuzlu je mono-

Na raspolaganju imate raznovrsne planinske prijevoje: duboki mekani snijeg, dionice sa debelim ledenim slojem.

ton. Sve je isto. Samo se poremetio redosljed snijega, leda i gliba. Umjesto papira sada vam traže cigarete, kavu i alkohol. Podrazumijeva se da kroz Srednju Bosnu idete za vrijeme svježeg primirja "šahova" i "ljljana". Inače, još jedan dan više seoskih pejzaža. Krivi su uvijek oni drugi. Na retrovizoru, poželjno je dosta ujednačenim ritmom, mijenjati zastavice. Vozač našeg gradonačelnika ima originalno rješenje. Zastavica sa dva lica. Imao je najbolje prolazno vrijeme.

Pozor! Ako u Tuzlu ulazite za vrijeme redukcije, kao orijentir vam neće poslužiti "miris" HAK-a. Pratite tablu.

I.Mazić

U LJUBAČE PO LIJEKOVE

Mala ambulanta sa velikim srcem

U dnevniku HVO HZ Soli ostat će upisan datum 25.01.1993. g. kao dan kada je počela sa radom prva ambulanta HVO u Ljubačama. Smještena je u bivšem magacinu koji je preuređen u suvremeno opremljenu ambulantu koja pacijentima, vojnicima i civilima, pruža primarnu

zdravstvenu zaštitu. U ambulanti se mogu obaviti pregledi, previjanja i manje zdravstvene intervencije. Do sada je kroz ambulantu prošlo preko tisuća pacijenata od kojih je većina iz Pasaca. U sklopu ambulante radi i ljekarna koja trenutno raspolaže lijekovima za kardiovaskularne bolesti, povišeni tlak, respiratorni sustav, glaukom, antireumatike itd. Upravo u vrijeme našeg boravka u ambulanti stigli su lijekovi iz inozemstva tako da se asortiman znatno poboljšao. U ambulanti trenutno radi jedan ljekar, dva farmaceutska tehničara i jedan medicinski tehničar. Ovi malidi, vedri ljudi znanjem i marom, olakšavaju bolesnicima da lakše podnose tegobe. Pacijenti su puni hvale za cjelokupno osoblje ambulante. Liječnica Ljilja Tokić pokazala nam je ambulantu i rekla kako će: "...ovaj magacin sa lijekovima biti centralni i da će se iz njega snabdijevati ostale ambulante koje će otvoriti HVO u Lipnici, Grabovici, Doknju i drugdje". Također nam je rekla kako u ovu ljekarnu dolaze mnogi Tuzlaci u potrazi za lijekovima i najčešće ih i nalaze. Znači što nema u Tuzli ima u Ljubačama.

F.B.

INTERVIEW

GORAN MILIĆ

H.G. - Hoćete li nam reći što se dešavalo u Sarajevu poslije završetka emitiranja YUTEL-a?

G.Milić - Počeo je rat i mi smo izdržali šest tjedana, a poslije toga više nije imalo smisla da nastavimo sa programom. Drugi kanal sarajevske televizije više nije radio. Sve je bilo prebačeno na prvi kanal. Kada bi se neka vijest napravila, kada bi se neka reportaža snimila odmah je išla u program. Yutelovi novinari i snimatelji su nastavili s radom i predavali sve svoje materijale Televiziji Bosne i Hercegovine. Tako da, kada bi navečer došao naš termin u devet i trideset, više nije bilo ničega što već nije bilo viđeno. Izgubili smo, naravno, vezu, zbog prekinutih telefonskih linija, sa našim dopisnicima iz Skoplja, Zagreba, Ljubljane, Beograda. Više nije bilo smisla raditi za YUTEL, ali smo mi nastavili da pomažemo Televiziji BiH. Sve naše kamere i montažu stavili smo im na raspolaganje. Dakle, jednostavno smo se fuzionirali sa TV BiH.

H.G. - YUTEL, je bila zadnja jugoslavenska institucija, i ime koje je zadnje ugašeno od svih jugoslavenskih institucija.

G.Milić - Moram da kažem da to nije točno. Posljednja institucija je Biskupska konferencija Jugoslavije, koja se je održala 15 dana po gašenju YUTEL-a. Dakle, katolički biskupi su Jugoslaviju držali 15 dana više od nas. Naravno, sve to više nije imalo smisla. Ime YUTEL smo mi odavno htjeli skinuti, ali upravo zbog nekih pravnih smicalica ljudi u Beogradu nismo mogli. Da smo promijenili ime oni bi nam oduzeli svu opremu, što su oni djelomično i uradili.

H.G. - Recite nam što ste vi, odnosno ostala ekipa YUTEL-a, radili poslije prestanka emitiranja. Da li ste se razišli, ostali u gradu?

G.Milić - Mnogi su ostali u gradu a oni, naravno, koji su bili po drugim krajevima bivše Jugoslavije su tamo ostali gdje su i bili. Ja imam jedno zadovoljstvo da kažem da ni jedan novinar YUTEL-a nije prešao u četnike, što nije slučaj sa TV BiH, jer smo se nagledali lije Guzine, Riste Đoge i ostalih. Najgore su učinile od YUTEL-ovaca Gordana Suša i Nadežda Gaće koje su prešle u "Borbu". "Borba" i poslije sto tisuća mrtvih ima jedan izraženi neutralitet i još se pita: "Tko to tamo puca?" YUTEL se stvarno prema Karadžiću postavio kako treba. Dok nije počeo pucati mi smo ga uvažavali kao i svakog drugog

ZABORAVIO SAM

Goran Milić, Njujorčanin, Beogradanin, Sarajlija i na kraju Zagrepčanin. Za većinu čitatelja najpoznatiji kao posljednji Yutelovac. Još uvijek interesantna ličnost za prijatelje i neprijatelje. Ekipa HG-a, zajedno sa ekipom TV Tuzla, pronašla ga je u redakciji zagrebačkog ST-a. Vrlo rado odazvao se na zahtjev HG-a, i odgovorio na niz postavljanih pitanja.

sugovornika, ali smo imali naš stav o njemu. A kada je počeo pucati, mi smo ga tretirali kao ratnog zločinca i više ga nismo ni prikazivali na ekranu osim u funkciji prikazivanje njegovog zla. Što se tiče ostalih, Velibor Čović iz Crne Gore, čvrsto i postojano stoji na opozicionim stavovima. Njemu su zbog toga dva puta minirali stan. Andrejevski je u Skoplju. On isto podržava Bosnu kako god može. Vanja Vardijan je u Ljubljani, također, ima otvorena vrata za svakoga iz Bosne i Hercegovine. Jedno vrijeme, četiri puna mjeseca, su tri hrabre žene YUTEL-a, Jela de Frančeski - Jevremović, Ljerka Draženović i Svjetlana Đurić, bile su u Sarajevu i pod granatama izvještavale za inozemne radio-televizijske postaje i puno doprinijele da se svi oni masakri i sva ona stradanja Sarajeva, vide. A sada to isto rade u Zagrebu. Dakle, nisu otišle u Beograd iako su tamo imale stanove. Mislim da je tu jedna moralna distinkcija ljudi iz YUTEL-a. Ja isto moram da kažem, ja sam imao stan u Beogradu. Taj stan sam zaboravio, i Beograd sam zaboravio sve dok oni ne osude svoje ratne zločince i plate ratnu štetu. Mislim da je to način da svoju grešku uvide.

H.G. - Zanosite po zagrebački.

G.Milić - Ja sam rođen u Zagrebu i zagrebački akcentat sam bio zaboravio. Ali moram reći, kao što sam rekao u razgovoru sa gospodinom Bešlagićem, ja ekavicu teško mogu više izgovoriti poslije ovoga što se dogodilo. Oni su učinili strašne stvari, a bojim se da se i demokratska opozicija u Srbiji još nedovoljno kaje i malo poduzima da bi priznala genocid koji je učinio, ipak, njihov narod. Oni moraju biti solidarni sa žrtvama.

H.G. - Išli ste sa našom olimpijskom delegacijom na Olimpijadu.

G.Milić - Mislim da je to bio jedan sjajan momenat Bosne i Hercegovine. Tamo smo dobili treći aplauz po snazi, iza domaćina Španjolske i SAD. Stvarno je bila čast biti tamo sa tim našim lijiljanima.

H.G. - Nije vas više bilo u Sarajevu.

Moja obitelj je bila u Zagrebu. Trebalo ju je zbrinuti, trebalo je naći neki posao, neka sredstva. Ja to u Sarajevu stvarno nisam mogao. Poslije toga ponudio sam se Bosni i Hercegovini na nekoliko planova i dao više prijedloga. Neki su usvojeni, neki nisu. U svakom slučaju stojim na raspolaganju i spreman sam uraditi sve što mogu za Bosnu.

H.G. - Goran Milić je danas u Zagrebu. Što radi, za koga piše, pojavljuje li se na HTV-u?

G.Milić - Vidite, ja ne radim na Hrvatskoj televiziji. Hrvatska televizija nije voljela YUTEL. No, danas ih više razumijem nego što sam ih onda razumio, sada kada sam svojim očima gledao tu agresiju i to četnikovanje za koje nisam mogao da vjerujem da će uzeti takve razmjere. Sada mi je puno jasnije kako su Hrvati doživljavali rušenje svojih gradova. Oni su nas upozoravali a mi smo nekako imali dojam da se nama to neće dogoditi. Nismo htjeli izazivati Srbe, i davati im povoda. Nikakvog povoda im nismo dali a opet smo bili poklani. Tako da se sada puno bolje razumijem sa Zagrebom. Istina je bila na njihovoj strani. Mi u YUTEL-u smo mislili da ćemo pozivom na mir izbiti adute ljudima koji žele rat, a oni su nas počeli klati dok smo mi vikali "mir". Zato ne mogu da radim trenutno za Hrvatsku televiziju, ni oni baš ne bi bili previše sretni da ja radim u ovom trenutku za njih. Kasnije će se to vjerojatno promijeniti.

H.G. - Što radite, od čega živite?

G.Milić - Uglavnom pišem za glasila van Hrvatske. Pišem za slovenačku "Mladinu" koju, ja mislim, svi cijenimo jer oni su prije pet godina predviđali ovakav rasplet. Vjerujte, zapadni analitičari pominju "Mladinu" kao jedan od deset faktora rušenja komunizma u Europi. Meni jeste stvarno čast da pišem u tim novinama. Također, ponekad napišem nešto za "ST" iz Zagreba.

H.G. - A što je sa vašom reputacijom u inozemstvu?

G.Milić - Radio sam jedno vrijeme za španjolsku agenciju "Efe". Pisao sam u puno zapadnoeuropskih i američkih listova i govorio što se događa u Bosni. Oni svi objave jedan članak, onda počnu tražiti neki vještački balans. Mi znamo da balansa teško može biti sada poslije onoga što se dogodilo. Onda oni uzmu jedan tekst, zahvale mi i kažu, javit ćemo se ponovo, ne objave drugi. Ali mislim da i taj jedan tekst u takvom glasilu ipak nešto čini. Dalje, bio sam pozivan na mnoge tribine, u Parizu, Amsterdamu, Briselu itd. Recimo u Parizu je bio jedan okrugli sto

BEOGRAD

Osim toga ipak treba priznati da se tu radi o otimačini teritorija. 36,2% je bilo Srba u bivšoj Jugoslaviji. Naravno, taj podatak nikada nije bio objavljen, mi ga jesmo jednom objavili na YUTEL-u, kad smo ga našli, iako je bio sakriven u Saveznom zavodu za statistiku.

Srba u Jugoslaviji. A bilo ih je samo 36,2% da bi pretendirali na nasljeđe 70% jugoslavenske teritorije. Išli su sa principom: Kosovo je srpsko jer je povijesno srpsko. Onda ja pitam: "Zašto bi onda Vojvodina bila srpska ako ona povijesno nije srpska?", a oni kažu: "Ali, tamo smo većina!" "Dobro, rekoh, na Sandžaku niste većina!", kažu: "Ali to je u Srbiji, Dobro, rekoh, onda Knin nije u Srbiji, tamo ni povijesno nije vaše", ali oni kažu: "Tamo smo većina, a hrvatske republičke granice ne važe, a srpske važe", a ja kažem: "Dobro onda što je sa Bosnom? Tu vas je 31%, tu nemate povijesni posjed, nije Bosna bila Srbija, niste većina", "E", kaže, "po katastru i po vlasništvu to je srpska zemlja". Ja kažem: "Dobro hajde sada istočna Slavonija, tu nema ni katastra ni povijesti, ni većine. Kako to tumačite?", kažu: "Tu smo jači!" Znače, sa tom filozofijom oni su zamajavali cijeli svijet koji je nespreman da se umiješa, ali mislim da te laži više ne prolaze. Karadžić neće više tako ugodno šetati po svijetu. Kada su ga proglasili ratnim zločincem, brže bolje se pokupio iz Geneve jer nije znao što to znači, neće li ga uhapsiti odmah na aerodromu. A više mu nije baš tako ugodno ni u New Yorku. Ja mislim da će on jednog dana dočekati da u svom podrumu čeka epilog a volio bih da mu to traje jako dugo. Da bar bude onoliko koliko ste vi u Tuzli i mi u Sarajevu bili u našim podrumima i našim rovovima.

H.G. - Po nekim procjenama, nadamo se da su točne, kraj rata u BiH se nazire. Kako biste vi, kad bi bili u mogućnosti, riješili društveno-političko uređenje Republike Bosne i Hercegovine, školstvo, pisma, informiranje i sve ostalo? U naponu vaše popularnosti bili ste predlagani za predsjednika BiH.

G.Milić - Pa to bi trebalo biti najmanja briga, a opet kad se sjetimo ispalo je da je zbog tih nacionalnih stvari, pisma, latinice, ćirilice, ravnopravnosti, pravoslavlja, katoličanstva, islama izbio rat. Ja mislim da je rat izbio zbog velikosrpske ideje. Kada je novinar "New York Timesa", John Barns, bio kod mene u Sarajevu, pitao me je: "Dobro, Gorane, reci mi zašto je to toliko važno u Bosni biti Srbin, Hrvat ili Musliman? Ja kažem: "Pa u ovom trenutku vidiš to je važno da bi ostao živ, jer mislim to je jedna legitimacija, u kom ćeš kvartu ili u kom dijelu Bosne ostati živ a gdje ćeš biti zaklan". On pita: "Dobro, ti si

H.G. - Živjeti se mora. Ako ne jedni s drugima, onda jedni pored drugih.

G.Milić - Znače, Srbija i Bugarska su 70 godina živjele jedna pored druge a da nisu imale nikakav kontakt. Prema tome, možda će se i njima desiti da 70 godina žive a da sa nama nemaju nikakav kontakt. Ni Albanci, ni Makedonci, ni Muslimani, ni Hrvati, ni Slovenci, ne žele da žive s njima jer su toliko zla napravili. Osim toga ipak treba priznati da se tu radi o otimačini teritorija. 36,2% je bilo Srba u bivšoj Jugoslaviji. Naravno, taj podatak nikada nije bio objavljen, mi ga jesmo jednom objavili na YUTEL-u, kad smo ga našli, iako je bio sakriven u Saveznom zavodu za statistiku. A molim vas za što se vrši popis stanovništva već da se vidi koliko je bilo postotaka čega. Znali smo podatke za svaku republiku, svaku općinu, ali nikada nismo znali koliko je

živio u New York-u, tamo postoji puno etničkih skupina, zašto se tamo ne svađaju?". Ja kažem: "Zato što je ipak u pitanju položaj, u pitanju je mjesto, u pitanju je podjela utjecaja, u pitanju je dominacija, postavljanje svojih ljudi, zauzimanje gospodarskih položaja itd." a on kaže: "Zna se i u New York-u, policija je uglavnom irska, usluge uglavnom drže Talijani itd., što se tiče države, ona sama raspoređuje neke etničke grupe, kako se one izbere da dobiju povoljniju poziciju." Ja kažem: "Jeste, samo u New Yorku je državno vlasništvo 8%, dakle toliko je države i toliko etničkih svađa a 92% je privatno i tu svađa nema. A u BiH je 92% državno a 8% privatno, pa je to jedno deset puta veća svađa. Naravno nije to objašnjenje i ne može privatna svojina sve riješiti. Mi smo kroz ovaj rat, nažalost, a Karadžić je to nametnuo mačem, topovima, postali svjesniji svojih naroda i svog podrijetla, svojih religija, na kraju krajeva, svog sistema vrijednosti i to se sada ne može više izbrisati. Ne može se sada početi od toga u Bosni su svi građani, a svatko je slobodan da ima svoju vjeroispovijest i svoju religiju, ne. Bojim se da je to, nažalost, Karadžić uspio da satire, da prije toga što smo građani mi jesmo sada pripadnici nekog naroda. Detalji raspleta će biti utvrđeni poslije dužih pregovora. Mislim da je prerano sada o tome govoriti i mislim da to neće biti tako brzo riješeno. Sefer Halilović reče "Ratovi traju četiri godine". Ne znam koliko je on bio prorok u prošlosti. Ja moram da kažem da nisam možda ni pozvan da dajem prognoze jer na kraju krajeva rat nam se pripremao pred nosom a mi nismo imali medij, nismo vršnuli dovoljno jako. Ja mislim da je tome kraj, da je dosta. Dalje imati iluzije bilo bi pogubno. Na kraju krajeva u pitanju su i naša djeca.

H.G. - Vaša poruka građanima Tuzle.

G.Milić - Ja koliko srećem ljude iz Tuzle ovdje u Zagrebu, i koliko mi oni pričaju ja razumijem da je Tuzla puno propatila ali da se mentalno u jednom svom civiliziranom biću nije promijenila, da je to ostao grad, da tu nije pobijedila divljina. Ostao je osjećaj civilnog društva u gradu i to jest jedna velika moralna pobjeda. Ali naravno, to ne bi trebalo da znači merhamet i toleranost prema zločincima, jer mislim da oni ne zaslužuju nikakvu toleranost poslije onoga što su učinili.

I.Mazić

s.p. "UMEL" TUZLA
društveno preduzeće
Izolacija

TUZLA, A. Lebničnik do 21

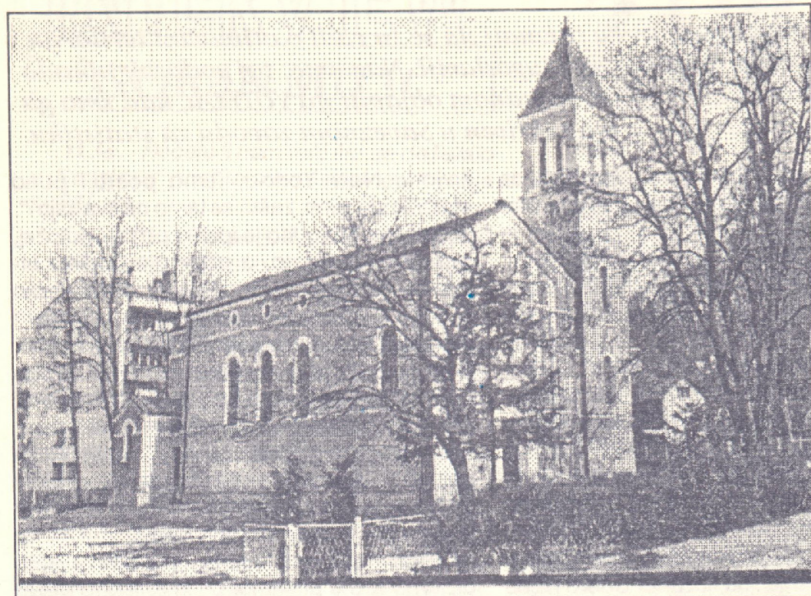
tel. (075) 213-122, 213-323, 213-649

fax (075) 213-708

DTS TUZLA

SRETAN USKRS

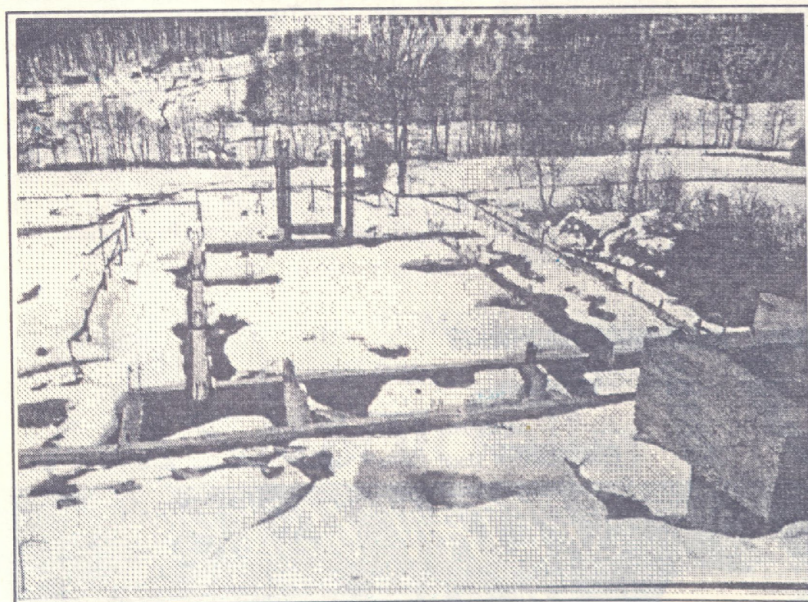
Svima koji mu se raduju

Utrostručen broj vjernika: Crkva u Lukavcu

Velika uloga sveštenstva

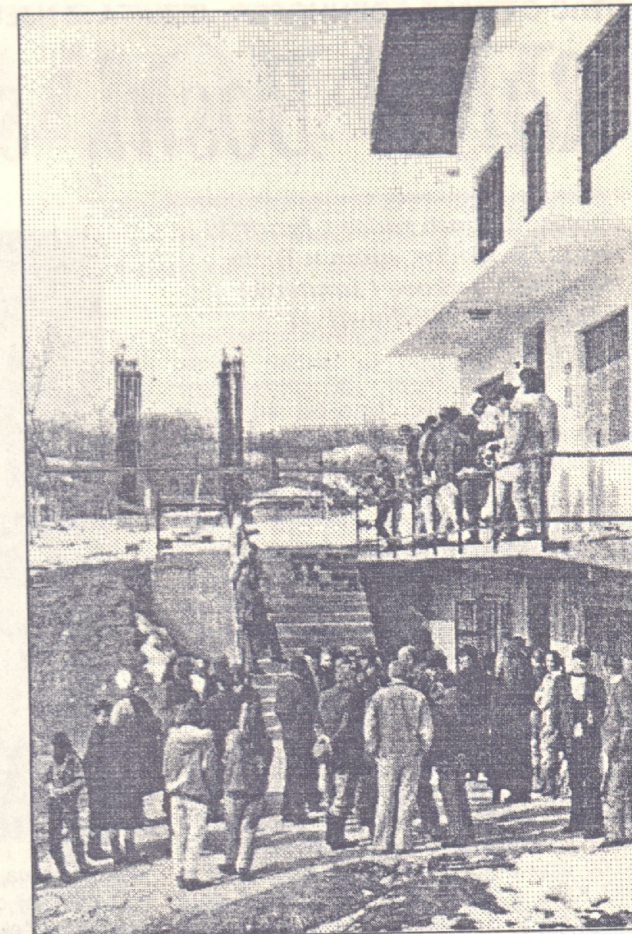
Temelji crkve u Dragunji

OD GRADOVRHA DO DRAGUNJE

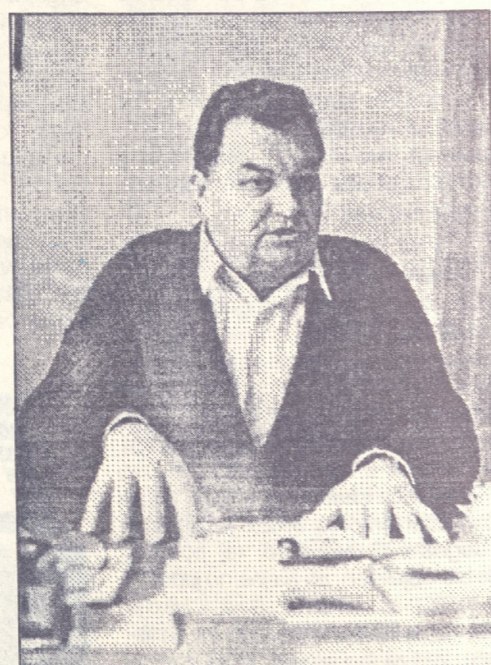
Ovdje smo oduvijek bili i tu ostajemo

Povijest našeg življenja na ovim prostorima seže daleko. Ovdje smo oduvijek bili i tu ostajemo. Naše crkve, samostane i sve ono što nas čini onim što jesmo, mnogi su rušili ognjem i mačem a nerijetko i ideologijom. Silnici su uvijek odlazili. Povijest ih ničim vrijednim nije zabilježila, niti će ih zabilježiti. Ideologije i sve što su sa sobom nosile, napuštane su kao neuspjao eksperiment "in vivo" nad čitavim narodima. Ostalo je sjećanje na nepravde koje su nam nanesene. Mi smo im kao kršćani oprostili ali zaboravili nismo. Oprostili smo samostane u Srebrenici, Zvorniku i na Gradovrbu. Oprostiti ćemo i Pleban, i ponovo ga izgraditi. I vratit ćemo se. Vratiti ćemo se svuda odakle su silnici mislili da su nas otjerali. Na ruševinama se odvijaju službe Božje. Narod dolazi. Mnoge stare crkve se renoviraju. Grade se i nove koje su pod krovom kao u Dubravama kod Živinica ili su im tek udareni temelji kao u Dragunji. Narod se vraća Crkvi a vjera u njegove domove. Don Nikola Pranjić navodi da se broj vjernika u Lukavcu više nego udvostručio, a župni dvor postao mjesto dogovora Hrvata o svim stvarima važnim za njihov život. U Svojtini, na brdu drvena nadstrešnica gdje su smješteni oltar i sakristija. Na prvom proljetnom suncu narod pjeva pučku "O Marijo, Marijo". Domaćini ponosito kažu: "Mileć je kupljen i sve je spremno za gradnju crkve". U Dragunji novi župni dvor. Misa se služi u prizemlju ovog još nedovršenog zdanja. Tako će biti sve do svršetka gradnje nove crkve. Zatičemo puno naroda i više dubovnika koji ispovijedaju u ovo vrijeme korizme. Tu su naši stari znanci, ali i nova lica čijem se poznanstvu iskreno radujemo. Razgovaramo u kraćem predahu. U razgovoru dolazimo i do "Hrvatskog Glasnika". Velečasni Anto Čosić kritičan, ali po pravilu krajnje korektan i dobronamjeran. Velečasni Marko Lacić zaokupljen je gradnjom crkve. Nenadmašni govornik, naš redoviti suradnik, velečasni dekan Šimo Janjić, ragovorima daje ton i artikulaciju. Velečasni Bartol Lukić, odmjeren, sugovornik koji imponira. Dva mlađa fratra Pero Baltić i fra Franjo Martinović s pravom ukazuju na neke propuste u listu. Obećavaju pomoći. Fra Marko Kobaš iz Drijenče govori o svojim župljanima i životu u ovom selu u ovo teško ratno vrijeme. Rat i briga za svoj narod ipak su teme koje dominiraju. Ohrabruje nada u bolja vremena koju su iskazali svi dubovnici. U ime svih njih štovani čitatelji, čestitamo vam predstojeće uskršnje blagdane.

J.S.

Župski dvor u Dragunji

vlč. Nikola Pranjić

vlč. Marko Lacić

vlč. Bartol Lukić

Crkva u Živinicama

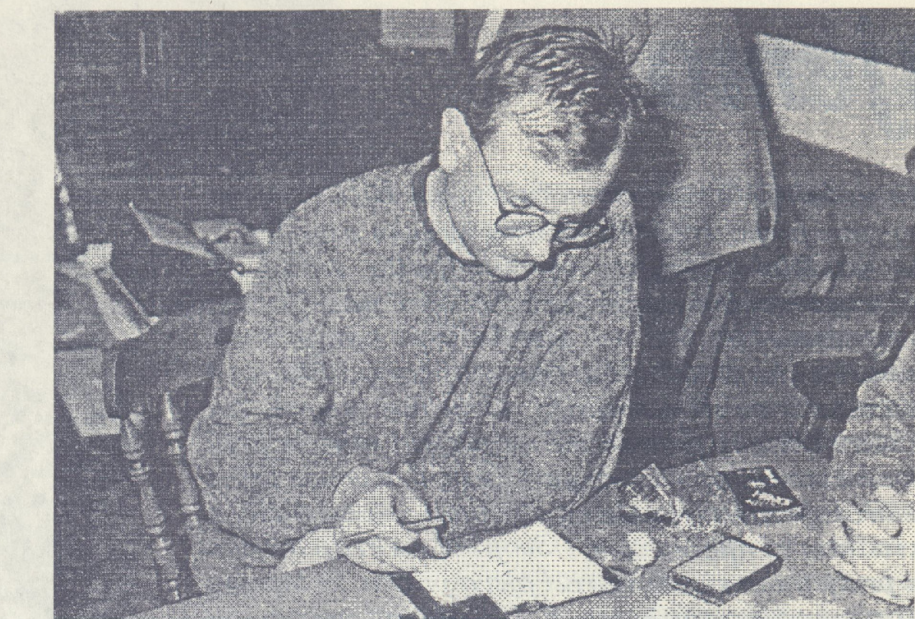
OTAC OTTMAR EDENHOFER, JEZUITA IZ NJEMAČKE ZA "HRVATSKI GLASNIK"

Rat u Bosni, sramota za Europu

Humanitarnim radom, Jezuitski red iz Njemačke, samo u Tuzlu dopremili lijekove i sanitetski materijal u vrijednosti od milijun DEM.

Jezuiti ili isusovci, katolički red čija je humanitarna djelatnost poznata širom svijeta, na sebi svojstven način pomogli su Tuzlacima u njihovim naporima da medicinski zbrinu ranjene i bolesne, kakvih je u ovom ratu više nego u bilo kojem prethodnom. U Tuzli je nedavno boravio i predstavnik jezuita iz Njemačke, gospodin Ottmar Edenhofer, koji se odazvao našoj molbi da iznese svoje viđenje bosanskohercegovačke drame. Prvi put je u Tuzli, a drugi put u Bosni, pa nas je zanimalo, na koje sve načine jezuiti pomažu Bosancima.

- Mi, prije svega imamo jake veze sa Zagrebom, gdje je smješten veliki broj izbjeglica iz Bosne i Hercegovine. U Zagrebu imamo tri župe isusovaca, koje opskrbljuju 5.000 izbjeglica, prvenstveno Muslimana iz BiH. Kada je riječ o Tuzli, naši kontakti, prije svega sa dr. Sarajlićem, glavna su veza za opskrbljivanje Tuzle lijekovima. U našoj djelatnosti, mi dajemo, generalno gledajući, prioritet medicinskoj pomoći, a naša humanitarna misija je upravo takve naravi. Naša riješenost da pomognemo svugdje gdje je to moguće, više je nego jasna. U smislu osnovnih načela našeg Reda, postoji više mogućnosti, odnosno načina da ovdje stigne više pomoći. Osobno, najprije mislim na naše velike mogućnosti na animiranju Njemačke javnosti, od imućnih industrijalaca do kako se to kaže običnih ljudi, da izdvoje

više sredstava, i na taj način direktno pomognu svima koji ovih teških dana za Bosnu, sa zebnjom iščekuju svaku pomoć. Takvih je nažalost u Bosni strahovito mnogo. Uz to, mi na specifičan način možemo apelirati, što i činimo, da razni stručnjaci, medicinski i drugi, pomognu na svoj način. Mi stalno utječemo i na proizvođače hrane i lijekova, ali i na one koji se bave transportom, da pomognu u dostavi humanitarnih pošiljki. Utjecaj na njih vršimo i preko nama dostupnih medija, ali i putem neke vrste pritiska na političkom planu, da se učini više, kako bi se napokon našlo mirno rješenje ove zaista teške i zamršene ljudske drame, koja je zadesila Bosnu. Ono

što je na mene ostavilo neizbrisivo jak dojam, jeste poražavajuća činjenica da u ovom ratu strada veliki broj mladih ljudi, koji sve ratne strahote doživljavaju na poseban način. Iskreno, moram reći da je sve ovo što se dešava u Bosni, ovaj besprimjerni rat, velika sramota za Europu, da se agresija na Bosnu prekine, odnosno da se zaustavi na samom početku. Sramota je to i za političare, i sasvim se slažem sa onima koji kažu da je ovo ludilo, koje naprosto nije smjelo da se dogodi nigdje, a pogotovu ne u srcu Starog kontinenta, kaže na kraju otac Edenhofer, jezuita iz Njemačke.

M.D.

Svim vjernicima, pripadnicima
115. brigade "ZRINSKI" HVO,
Armije BiH i pučanstvu

Sretan Uskrs

Zapovjedništvo 115. brigade "Zrinski" HVO

INFOPRO - GODINU DANA POSLIJE

POETICA JADOVANJA

Navršava se godina dana od bh. rata a mi se još uvijek ne možemo pohvaliti zavidnom INFOPRO (informativno - propagandnom) djelatnošću. Dakako, ukoliko je shvaćamo kao vitalni segment borbe za slobodu. Godina je dostatan vremenski prostor, ne samo da se INFOPRO konsolidira i adaptira na ratne uvjete, već i da izluči istinski kvalitativ. No, na tzv. zvaničnim medijima, na žalost, još uvijek su aktualne novokadrovske promjene, te "poslušnost" kao kriterij kvaliteta. I ne uzalud, jer izvjesne političke struje, usprkos ratu, u okupiranosti medija vide šansu za svoj opstanak; time onemogućavaju svaki oblik pozitivnog kritiziranja, dakle onoga što bi trebalo da se podrazumijeva u novinarskom biću. Takva sebičnost stoga i ima dalekosežne posljedice glede onoga što bi INFOPRO trebao odraditi.

Informativni dio djelatnosti u tom sklopu i ne predstavlja neki osobit problem, glede ratnih izvještaja, ali već biva diskutabilno kada tzv. zvanični mediji posljednji progovore o onome o čemu grad već danima bruji. Takvih promjena je bilo mnogo. Postavlja se i pitanje: što je svrsishodnije - pokušati obmanuti javnost, i po pravilu ne uspjati, ili biti otvoren, reagirati, i mobilizirati javnost na strani istine? Prva varijanta stvara jaz između vlasti i pučanstva, stvara nepovjerenje i podozrivost, dok druga varijanta osigurava ono čime se "dičimo" - jedinstven front pokreta otpora zasnovan na istini, povjerenju itd. U mnogo slučajeva (koji se pret-

Domaća informativno - propagandna djelatnost je iz Hrvatske mogla preuzeti već gotov modus..., ali bi se morala odreći epskog primitivizma po kome je puška bitnija od knjige, odnosno jadikovka od snage.

varaju u pravilo) je rezultirala prva varijanta kao produkt monopoliziranja najmoćnijih medija od strane izvjesnih političkih, kažu - najlegitimnijih, opcija. Na žalost, s ovih prostora još uvijek nije iskorijenjen komunistički modus kinološke vjernosti folk despotima, što rezultira stalnim forsiranjem forme, a ne sadržaja. Stoga je nemoguće govoriti prvo o neovisnosti, a potom i objektivnosti medija.

Ako su elementarne osnove INFOPRO-a tako nasadene, kako onda možemo govoriti o efikasnoj i organiziranoj propagandi? Maligno mjesto vjerojatno je u inficiranosti srpskom epskom logikom - da je puška bitnija od knjige, rakija od uma, tijelo od duha..., te se još uvijek ne shvaća da duh osigurava opstanak tijelu, kao što kultura biva postament opstojnosti nacije. Pod birokratskim okovima tog epskog primitivizma nije se ni mogla roditi svijest da aktualni rat za slobodu BiH treba prezentirati i vani, ali sa jasnim ciljem. Ovdje je još prisutna mazohistička bosnoidna zabluda, ili paradoks - da će nam biti bolje što više ginemo. Ta poetica se uporno trudi prezentirati u inozemstvu, bez obzira što smo i mi ovdješnji na nju osuđeni. Nikako da se shvati da je genetska kodiranost Zapada takva da osjeća gađenje i prezir prema onima koji nisu u stanju da opstanu, da se obrane, organiziraju. Raskomadani leševi nevinih ljudi

tamo znače tek toliko da će individuum s gnušanjem okrenuti kanal na TV-u, ili stranicu tiska. Slično se događa i sa našim pučanstvom. Na kraju, zašto ne prelistati povijest i vidjeti da taktika poziva na sućut nikome nije kroz milost dala snagu. I religija govori isto. Otkuda onda potreba da se propagandni segment bazira na prezentiranju jada, a ne na promoviranju snage? Valjda se misli da je svijet željan jada, pa jedva čeka da jadnicima pomogne. Greška! To se za ovih godinu dana u praksi i pokazalo. Drugi negativan trenutak je to što poetica jadovanja destimulirajuće djeluje na pučanstvo, kome jedino ostaje da kaže: "Nema nam spasa." A kada nisu svladane ni osnovne premise djelotvornog funkcioniranja INFOPRO-a, kako onda možemo govoriti o nekim drugim segmentima podjednako važnim i za sadašnjost i za budućnost, kao što su literatura, kazalište, itd. (Primjerice, da je bh. književnost imala roman o četničkim zverstvima u drugom svjetskom ratu, vjerujemo da bi genocid nad Muslimanima bio manji, jer bi imali duhovno znakovlje iz povijesti.) Tu se krug zatvara. Vraćamo se na početak, na epski primitivizam koji se trudi da od ovog vremena ne ostane ništa, osim grobova.

Dokaz da sve u ratu ne mora biti tako kaotično jeste ono što se na planu INFOPRO-a odradilo u Hrvatskoj. Ova mlada država se našla u još nezavidnijoj poziciji nego BiH, napuštena od svih "prijatelja" (Slovenija bježi, BiH štiti, ...), izložena bezočnoj agresiji. Usprkos tome, hrvatski INFOPRO se vrlo brzo i kvalitetno adaptirao na te uvjete, stvorio je propagandnu snagu koja ne samo da bodri naciju da izdrži, već je u svom patriotskom poletu mobilizira da pobijedi daleko nadmoćnijeg agresora. Nikud nije bilo ni traga jadovanju i traženju milostinje. Izvršni spotovi HTV su urađeni kao da ih je U.S. Army pravila za svoje marince. O svim drugim popratnim manifestacijama (izdavačka djelatnost, kazalište, literatura, izložbe i sl.) koji su sastavni dio hrvatskog INFOPRO-a nije potrebno govoriti, dovoljno je jedno veće provesti uz HTV i znati što to znači. Dakle, INFOPRO je mogao iz Hrvatske preuzeti već gotov modus..., ali bi se moralo odreći epskog (srboidnog) primitivizma.

Na svu sreću i na tom planu se nešto mijenja. Dakako, van tzv. zvaničnih medija. Gospodin Franjo Bosankić iz Ureda za informiranje HVO HZ Soli je oko sebe okupio poletnu ekipu stvaralaca koja će se pojaviti sa nekim svježim, pa i na ovim prostorima neviđenim, patriotskim projektima. Mnogo toga će biti prijatno iznenađenje, i dokaz da jedino profesionalizam može dati prave rezultate.

F. Alispahić

HDZ

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BiH

SRETAN USKRS

Hrvatskom narodu,
sa nadom u skori mir

"UNPROFOR" dobrodošao

Za razliku od bliske prošlosti kada se verbalno prijetilo otkazivanjem gostoprimstva "plavcima" u Hrvatskoj i BiH danas smo svjedoci iznenadnih poziva UN da produže mandat UNPROFOR-u na raznim područjima bivše Jugoslavije (Hrvatska, BiH i Makedonija). Sve kritike i bijes na neučinkovitost plavih kaciga zaboravljaju se i potiskuju ustranu. Zašto? To možemo objasniti od slučaja do slučaja ali zajednička je, kod svih koji traže njihovu nazočnost, činjenica da ne mogu ponuditi ništa bolje od onoga što UNPROFOR već radi. Primjer prvi, Republika Hrvatska. Hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman uputio je pismo generalnom tajniku UN Butrosu Galiju da predloži Savjetu sigurnosti produženje mandata plavim kacigama uz dosljednije provođenje Vensovog plana u Hrvatskoj. To je učinjeno prije svega zato što hrvatska politika ne može razriješiti problem krajina na općezadovoljavajući način. U trenutku kada je Hrvatska vojska dovoljno snažna da silom oslobodi okupirana područja ona to ne smije učiniti zbog međunarodne javnosti. Vidjeli smo da je ograničena akcija na oslobođenju Maslenice, koja je od životne važnosti za hrvatsku državu, izazvala burna reagiranja u svijetu pa čak i rezoluciju Savjeta sigurnosti koja zahtijeva da se Hrvatska vojska vrati na polazne položaje prije izbijanja najnovijih sukoba. Ne sumnjamo da bi današnja ustrojena i naoružana Hrvatska vojska izišla na kraj sa pobunjenim Srbima u krajinama ali bi to izazvalo neželjene posljedice. Hrvatska bi riskirala da bude svrstana u istu kategoriju sa već prokazanom Srbijom iako bi samo oslobađala svoj vlastiti teritorij. S druge strane prijetila bi opasnost direktnog rata sa tzv. Jugoslavijom čija je vojska još uvijek premoćno naoružana. Od početnih 200 zrakoplova sigurno je 100 još uvijek spremno da nanese nesagledive štete i razaranja po cijeloj Hrvatskoj a prije svega Zagrebu, Splitu i Rijeci. Sa svoja zvanično 4 zrakoplova (MIG-21) a nezvanično 20-ak, Hrvatska ne bi mogla sprječiti velika razaranja spomenutih gradova koji ujedno čine temelje cjelokupnog državnog gospodarstva. Iako srpski kopnena "blic-krig" ne bi više bio izvodljiv ipak južne granice a napose Dubrovnik ponovno bi se našli u nezavidnom položaju. Zbog svega naprijed iznesenog Hrvatskoj ratna opcija rješenja problema sa Srbima ne odgovara iako nije u potpunosti ni isključena. Kao srednje i manje bolno rješenje ostaje UNPROFOR i njegova politika rješavanja problema malim koracima. Primjer drugi, Republika BiH. Promatrano sa vojne i ljudske strane stanje u Državi je sve gore. Gube se nove teritorije a gubici među civilnim pučanstvom svakim danom su sve veći. Samo nadljudskim naporima i beskrajnom hrabrošću naših vojnika donekle su zaustavljena neprijateljska ofenzivna djelovanja. Nasuprot drugim oslobodilačkim ratovima gdje je vrijeme radilo u korist oslobodilaca ovdje ono radi u korist agresora. Svakim

Izenadni pozivi UN da produže mandat UNPROFOR-u na raznim područjima bivše Jugoslavije.

danom sve nas je manje a protjerano pučanstvo odlazi u svijet u potrazi za novom domovinom. U neke iznenadne obrate nitko više ne vjeruje pogotovu ako vidimo kako je teško išlo sa oživotvorenjem rezolucije o zabrani letova iznad BiH. U takvoj konstelaciji svjetskih političkih odnosa osuđeni smo na

rat do vojne pobjede a to znači do pobjede nad cjelokupnom armijom tzv. Jugoslavije, što, moramo priznati, ulazi u domen znanstvene fantastike. I neprestane tvrdnje o našoj premoći u ljudstvu lako bi se mogle demantirati jednostavnim zbrajanjem izbjeglih i prognanih u drugim državama te onih koji se još nalaze na okupiranim teritorijama ili još gore, prisilno u redovima neprijatelja. U situaciji kada Srbi uvijek mogu dovesti iz Srbije onoliko korpusa i tenkova koliko im je potrebno, to bi bio rat do istrebljenja, što neprijatelj možda i priželjkuje. Ako rat dovoljno dugo potraje okupator će ostvariti sve svoje ciljeve a napose onaj koji još nije ni spomenut a to je priključenje cjelokupne BiH tzv. Jugoslaviji. S druge strane prisustvo UNPROFOR-a na cjelokupnoj teritoriji BiH sa mnogo većim snagama učinkovitije bi zaštitilo civilno pučanstvo i onemogućilo bi reintegraciju Jugoslavije. Mora se priznati da bi bez akcije "plavaca" u Sarajevu bilo nebrojeno više žrtava umrlih od gladi a da ne spominjemo najnovija događanja oko Srebrenice, gdje je samo zahvaljujući upornosti generala Moriona spašeno tisuće civila. U situaciji kada svijet, usprkos obećanjima, ne želi da ukine embargo na uvoz oružja u BiH, a koje bi u slučaju da se odobri istovremeno označilo i prekid svih humanitarnih akcija i odlazak UNPROFOR-a, jedini način da se spasu narodi i Država bilo je prihvatanje Vens-Ovenovog plana i UNPROFOR-a kao garanta njegovog provođenja.

Z.S.

PrintCom

GRAFIČKI INŽENJERING

IZDOJENO

Silom na život

Svi znameniti faktori i znameniti funkcionari oporbe i vlasti, mediji i institucije Srbije i tekuće Jugoslavije smatraju da su demokratični i tolerantni. Ostatak svijeta ih ne razumije, ili im se sveti jer su u povijesti bili uvijek na strani pravde i pobjednika. Međutim, ima Srba u Hrvatskoj i Bosni. Za te Srbe demokracija znači etničku čistu državu realiziranu silom. Sa Hrvatima iz Banja Luke ili Knina nemoguće je zajednički život. Tu treba napraviti etnički srpsku državu. Hrvat iz Subotice treba biti sretan jer živi u tolerantnoj demokratskoj Srbiji odnosno tekućoj Jugoslaviji. U Bosni Srbin ne može živjeti zajedno sa Hrvatima. Srbija je bila najduže pod Turcima. Gdje su im Turci, Muslimani ili džamije u Srbiji? Gdje su crkve koje nisu pravoslavne i džamije u Krajini ili Republici Srpskoj? Opet je cijeli svijet protiv Srbije i Jugoslavije. Srpsku Krajinu i Republiku Srpsku priznaje samo Srbija, tekuća Jugoslavija i JNA.

TUZLA, GRAD PROGNANIH

IMA LI KRAJA? Nisu pobjegli

Posljednjih dana ožujka, u Tuzlu stiglo više od 5.000 prognanika iz Istočne Bosne.

Tuzla u svakom svom kutku, predstavlja grad prognanih. Posljednjih dana ožujka, 29. i 31. u ionako pretrpani grad stigle su još dvije kolone prognanika, uplašeni, promrzli, gladni. Već danima, medicinske službe ovog grada, zajedno sa Civilnom zaštitom, nalaze se u stalnoj pripravnosti iščekujući nove kolone nesrećnika koji spašavaju gole živote. Najtužnije od svih kolona koje su se ikada kretale tuzlanskim ulicama, predstavljaju nova tužna svjedočenja o bezumljima nad ženama, djecom, starima i iznemoglim. Da li je glasoviti francuski pisac Viktor Igo, imao viziju ovovremenih stradanja stanovnika Istočne Bosne, kada je pisao treći tom svog romana "Jadnici". Slika, koja je toliko puta vidjena u Tuzli nikoga ne može ostaviti ravnodušnim, reprizirana je pred licem svijeta na najbrutalniji način: Sliku očaja prenijele su sve svjetske TV kompanije, radio i novine, ali to ne donosi nikakvu utjehu za ljude koji su morali ostaviti svoj prag. Promrzla djeca, tek porođene žene, iznemogli starci, izgledaju suviše tužno, čak i za ova teška i prijava ratna vremena. Neki, na žalost nisu stigli živi do luke spasa, do Tuzle. Umrli su na putu, u kamionima. Cijelo Podrinje slilo se u Tuzlu i okolinu. U Srebrenici su ostali muškarci da brane što je još ostalo, uz nešto civila čija je sudbina potpuno neizvjesna. Ostali su i mnogi ranjenici čiju evakuaciju četnici ne dozvoljavaju, igrajući posljednje taktove najkrvavijeg kola koje je čovječanstvo doživjelo, zaigranog još na Pohorju (Slovenija) 1991 godine. Ima li kraja ovom ludovanju jednog psihijatra i njegovih beogradskih bosova i jataka?

M.D.

TDI IZOCIJANATNA HEMIJA

TDI TUZLA

Svim kršćanima, čestita Uskrs

Svojim potencijalnim kupcima preporučuje proizvodni program:

- Destiliranu vodu,
- Akumulatorsku kiselinu,
- Dizel gorivo za niske temperature i
- Polar antifriz

Telefoni : 21-44-13 i 21-44-41 fax 21-44-41

SARAJEVSKI HRVATI SU U SARAJEVU

U zadnje vrijeme kolaju glasine da su Hrvati napustili Sarajevo. Točno je da su hrvatski dijelovi Sarajeva kakav je Stup najviše bili pod udarom brđana četnika. Ali bilo je nerealno očekivati da će jedan narod koji se diči devetstogodišnjom tradicijom života u Bosni tako jednostavno napustiti njen glavni grad. Od 35 tisuća Hrvata, koliko ih je ostalo u Sarajevu nakon teškog života u staroj Jugoslaviji još uvijek se u gradu nalazi 30 tisuća. Oko tisuću Hrvata bori se u postrojbama HVO za slobodu Sarajeva. Hrvatsko kulturno društvo Napredak je jedan od bitnih segmenata kulturnog života porušenog Sarajeva. Izdali su kalendar a imaju i svoje gospodarstvene projekte. Veliki broj Hrvata umjetnika piše, slika, svira ili pjeva u Sarajevu. Propaganda onih koji ne razumiju što znači riječ konstitutivan neće proći. Naime riječ konstitutivan u Sarajevu znači da iako je Hrvata u Sarajevu samo 30 tisuća, mi računamo da ih je u Sarajevu i svuda u državi Bosni i Hercegovini jedna trećina.

NOVI TONOVI U ETERU NAŠEG GRADA

S pjesmom do slobode

Zahvaljujući Uredu za informiranje pri HVO Tuzla ovih dana imali smo zadovoljstvo da na valovima radija čujemo prvu skladbu koja je posvećena našoj 115. brigadi "ZRINSKI". Takst za skladbu napisao je gospodin Franjo Bosankić, a uglazbio ga je gospodin Zoran Stanislavljević.

No, to je samo početak velikog projekta pod nazivom "Moj dom" koji ima za cilj izdavanje kazete sa osam do deset numera. Ovom prigodom donosimo tekst skladbe "115-a ZRINSKI".

115-a "ZRINSKI"

*Bog nas čuva svakog zla
gazi 115-a "Zrinski"
Prijatelji, ljudi svi
branimo ih zato mi, "Zrinski"
"Zrinski" ponos puka svog
gdje god treba branit narod svoj
s krunicom i strojnicom smo tu*

Chorus:

*Naprijed gazi "Zrinski" 115
dom svoj čuva "Zrinski"
Srce gori, pjevajmo
jasno, glasno, ponosno "Zrinski"
Radujmo se, kličimo
pretke svoje slavimo "Zrinski"*

"MIŠ" TUZLA

Hvala "Caritasu"

Prva mala izbjeglička škola izražava duboku zahvalnost tuzlanskom "Caritasu", za prvu ispruženu ruku pomoći, kao i "Caritas"-u Nadbiskupije Vrhbosanske - sabirni centar Kiseljak, za ukazanu pomoć učenicima - prognanicima koji pohađaju ovu školu. Ujedno pripadnicima kršćanske vjeroispovijesti mala izbjeglička škola - "Miš" čestita uskršnje blagdane.

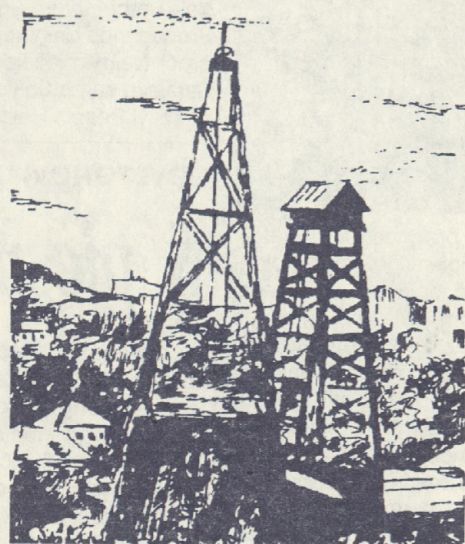
Direktor škole:
Fejo Begović

TRŽIŠTE NOVCA I MONETARNI UDARI

Krivci u SDK

Kada je nedavno okružna Vlada raspravljala o monetarnom udaru, koji se praktično odigravao u vrijeme održavanja tog skupa, malo toga je rečeno o stvarnim uzrocima i krivcima strahovitog sunovrata bh. monete polovinom drugog mjeseca. Tada je, podsjećamo, jedna Njemačka marka skočila sa 15.000 dinara na 100.000 dinara. Nedugo potom, uslijedio je novi udar na ionako otanjalu bh. monetu, s tom razlikom što su vlasti pokušale i donekle uspjele u sprečavanju daljeg divljanja ionako podivljalog tečaja. Istovremeno, vlasti su imale na raspolaganju informaciju policije Tuzle, o njihovim operativnim saznanjima o onome što se zbivalo 12.2.'93. g. Tek kada su tuzlanska TV a kasnije i "Hrvatski Glasnik", stavili na tapet i mogućnost umiješanosti i same policije i prikrićivanje krivaca, iz policije su reagirali stavljanjem na uvid njihovih oficijalnih podataka, koji su izvršnom odboru SO Tuzla, i izvršnom odboru Okruga, dostavljeni 25 veljače. Tada se ni SJB i dva pomenuta organa, nisu obratili javnosti sa stečenim saznanjima. Polazeći najprije od pretpostavke, da je na tuzlansko područje ubačena veća količina bh.-bonova, u prostorije policije je privedeno desetak osoba koje se bave preprodajom deviza, na koje je najprije pala sumnja. Kod njih je pronađena određena količina deviza, ali je riječ o sumi koja nije mogla imati utjecaja na nagli skok tečaja. Noću, 12-13 veljače, nakon provedene opsežne akcije, primijećen je osjetan pad tečaja, pa su policajci organizirali i proveli jednu od najvećih racija na svim mjestima gdje se trguje novcem. Na kontrolnim punktovima oduzeto je 10 milijuna BHD, a potom je obavljen pretres stanova nekoliko osoba za koje se sumnjalo da se bave preprodajom deviza. Prema službenoj informaciji SJB, tada je kod jednog Tuzlaka, pronađeno 85 milijuna BHD u bonovima koji potiču iz SDK Tuzla. Tih dana i Fabrika soli Tuzla, gotovinski je isplatila PP "Hari" za isporučeno meso, i to 180 milijuna bh.-bonova, koje je vlasnik pretvorio u devize, dakako na tržištu, što je kasnije u svoju nadležnost uzela financijska policija. Samo ovi primjeri govore da je zbog gotovinskih isplata u tuzlanskoj SDK, došlo do neuobičajeno velike ponude bh.-bonova, što je prvenstveno utjecalo na nagli skok tečaja marke. Tih dana, Investiciono-komercijalna banka iz Zenice, putem kojim su službeno doznačeni bonovi u SDK Tuzla, u dva navrata je stiglo ukupno 10 milijardi bh.-bonova, u apoenima od 5.000 i 10.000, serije AA, AB i AC. U periodu od 29.1.93 do 12.2.'93 tuzlanska SDK je pustila u promet 8,5 milijardi bh.-bonova, pri čemu su najveći konzumenti bili Armija BiH, sa oko dvije milijarde, Rudnik "Kreka" sa oko jednu milijardu, tuzlanske banke sa oko 900 milijuna bh.-bonova. U međuvremenu je iz optičaja povučeno oko 45% plasirane mase bonova, odnosno oko četiri milijarde. Prema nalazima, ali i ocjeni policije, do monetarnog sunovrata bh.-

Zbog čega ni općinska ni okružna Vlada nisu javnosti predložili podatke SJB u vezi prvog monetarnog udara polovinom drugog mjeseca?

M.D.

POLITIKA ILI BIZNIS

UNPROFOR kod vulkanizera

Ljudi u bijelim odorama kakve vidjamo pod oznakom UNPROFOR-a, Medjunarodnog komiteta Crvenog križa, UNCHR i drugih medjunarodnih organizacija, nikako da shvate što se sve zbiva u našim balkanskim glavama i krčmama. Čas ih optužujemo, čas hvalimo i tako unedogled. Naravno, u medijskom smislu, to mnogi itekako koriste, ali ne samo medijski. Sve to može imati i drukčiji pravac gledanja, kao što je političko-financijski. Kakvu je poruku želio ostaviti onaj što je noću između 27. i 28. prošlog mjeseca, izbušio gume na svim vozilima UNPROFOR-a i Medjunarodnog komiteta Crvenog križa, parkiranim ispred Hotela "Tuzla". Ujutro, te nedjelje, 28. ožujka, mnogi su se čudili, ali i smijali, vidjevši cijelu kolonu vozila sa svim izbušenim gumama. Politika ili biznis, još nije odgonetnuto, kao ni to da li je riječ o nekom izoliranom izlivu bijesa. Ili je možda neki od tuzlanskih vulkanizera zaželio da na brzinu zaradi koju devizu. Ništa nije nemoguće, kaže jedan EPP- slogan.

FABRIKA SODE LUKAVAC

Svim kršćanima želi

SRETAN USKRS

dinara, najvjerojatnije je došlo puštanjem u optičaj veće količine bonova u relativno kratkom vremenu. Sve se to dešavalo na tržištu na kojem se duže vrijeme osjećao nedostatak gotovog novca, čemu je doprinijelo gotovinsko plaćanje roba. Nakon svega, proizilazi da je najveći krivac za monetarni udar od 12.02.'93. g. tuzlanska filijala SDK, a koja nije imala sluha za provodjenje monetarne politike, na način koji bi prouzročio najmanje štete. Uz to, vršenjem gotovinskih isplata u velikim iznosima, i sama je u određenoj mjeri prekršila propise, koje po službenoj dužnosti mora provoditi i sankcionirati prekršaje drugih. Ostaje nadalje i pitanje zašto izvršni organi općine i Okruga, nisu javnosti stavili na uvid nalaze policije i njihove ocjene o događajima koji su uzbuđili javnost. Posebno je pitanje, zašto to nije učinila i sama policija. Ponavljanje je naravno opet moguće, kao i prva repriza monetarnog udara polovinom prošlog mjeseca. Hoće li vlasti blagonaklonim gledanjem, na prekršaje i prekršitelje, i na nesnalaženja SDK i sama doprinijeti nekoj novoj reprizi monetarnog udara, gdje opet najviše trpe oni što za svoju plaću ili mirovinu mogu kupiti dvije kutije cigareta, ali u vrijeme mirujućeg tečaja.

SVEUČILIŠTE

Gdje su studenti?

Čitajući ovaj list primjetno je da se u svakome broju piše i o Univerzitetu u Tuzli. Iznose se statistički podaci o nacionalnoj zastupljenosti radnika zaposlenih na njemu, američke vizije proširenja i gradnje Univerziteta. Piše se uglavnom o profesorima i stručnim suradnicima, nekadašnjim i sadašnjim, a nikada o studentima zbog kojih uglavnom i postoje sveučilišta. S tim u svezi, moja malenkost želi da u narednih nekoliko redaka napiše nešto o "najpametnijem i najperspektivnijem društvenom sloju" ove općine, okruga, pa napose i države. Govoriti i pisati o studentima skoro je nemoguće, a da se ustvari ne govori i ne piše o studentskim organizacijama.

Tako je na našem Univerzitetu, uporedo sa demokratskim promjenama i raspadom jednopartijskog sustava došlo do obnavljanja rada Saveza studenata, koji je bio ugašen 1972. godine. Točnije, donošenjem jednog "dekreta" tadašnjih vlastodržaca, Savez studenata je prosto zbrisan sa lica zemlje, a studentima je naturena nekakva studentska organizacija u sklopu SSO, koja je svo vrijeme bila produžena ruka političkih i sveučilišnih moćnika i skoro uvijek radila nauštrb samih studenata. Od toga perioda primjetno je gušenje studentskog "elitizma", kao i gubljenje mjesta studenta kao takvog u samome društvu.

No, ožujka 1991. godine, na svim razinama, počev od fakulteta do Univerziteta, obnovljen je rad Saveza studenata kao samostalne interesne organizacije istih. Od samog početka Savez nailazi na poteškoće u svome radu, prouzrokovane uglavnom nerazumijevanjem od strane vrhovništva Univerziteta i "društveno - političke zajednice".

Usprkos tomu, Savez je manje ili više uspješno radio skoro cijelu godinu, sve do izbijanja ratnih sukoba u našoj državi. Istina, više se je bavio veličinom komada mesa u tanjuru, negoli istinskim interesima studentske populacije. No, početkom agresije, kao i sve druge organizacije i Savez studenata zahvata epidemijom ispoljena u vidu nestanka prvih ljudi organizacije. Naime, dolazi do odlaska predsjednika i sekretara Saveza, čija imena zbog štovanja prema papiru ne želim da napišem. Dolazi do njegovog prividnog gašenja, no na svu sreću vrlo kratko, jer u mjesecu lipnju 1992. godine, zahvaljujući studentima FEM-a i Studentskog centra, po drugi put, dolazi do njegovog dizanja iz pepela. Ovaj put Savez zaista postaje studentski sindikat i staje na čvrste i stamene temelje. Sada se slobodno može reći da je Savez studenata Univerziteta u Tuzli jedina organizacija sindikalnog tipa koja još uvijek radi u državi, jer su svi oni silni radnički sindikalci, koji su se nekoć besplatno gojili i na moru brčkali, nestankom tih privilegija (mahinacija) povukli sa scene i praktično ugasili sindikat u vremenu kada je najpotrebniji.

Sada se slobodno može reći da je Savez studenata Univerziteta u Tuzli jedina organizacija sindikalnog tipa koja još uvijek radi u državi, jer su svi oni silni radnički sindikalci, koji su se nekoć besplatno gojili i na moru brčkali, nestankom tih privilegija (mahinacija) povukli sa scene i praktično ugasili sindikat u vremenu kada je najpotrebniji.

Dolazi napokon do buđenja studenata iz dugogodišnjeg sna, istina polako ali sigurno. U ratnim uvjetima i okolnostima koje nas svakodnevno opterećuju Savez studenata je pokrenuo list koji već godinu dana uspješno izlazi, obilazi ranjene kolege, prikuplja podatke o studentima borbama i pokušava se izboriti za njihove privilegije, pomaže kolegama iz ugroženih područja, organizira Malu izbjegličku školu, zatim izložbe, predstave i još puno toga.

U posljednje vrijeme Savez studenata pokušava oživjeti rad Univerziteta, koji je već skoro četiri mjeseca zatvoren.

Vidimo da Savez studenata nije ničiji satelit, do satelit slobode, mira, demokracije i studentskih interesa.

Marjanko Divković

NEDAVNO U SARAJEVU

Obnovljena "Prosveta"

S Televizije BiH prenosimo vijest da je održana Skupština srpskog Kulturnog Društva Prosveta. Skupština ima obnoviteljski karakter, ali ima i simboličko značenje. Srpske kulturne institucije trebaju dati svoj doprinos kulturnom životu u Sarajevu. Društvo je osnovano 1902. godine

i do sada je postiglo značajne rezultate. Pokrenulo je i nekoliko časopisa koji imaju sjajnu tradiciju. Prosveta će otvoriti svoju knjižaru, organizirat će nekoliko okruglih stolova a potom otvoriti i poznatu Prosvetinu biblioteku koja srećom nije izgorjela u Vijećnici.

A.LJ.

Svim kršćanima čestita Uskrs a posebno pripadnicima postrojbi HVO i Armije BiH, sa željom da na ovim prostorima uskoro zavlada mir i čovjekoljublje.

PP "METALNO" - Božić
Lukavac

SRETAN USKRS

Najveći kršćanski blagdan, svim vjernicima, posebno postrojbama HVO i pripadnicima Armije BiH.

MALA PODUZEĆA I NJIHOVI ODNOSI SA VELIKIM

Velika tehnološka fleksibilnost

Mogućnost neposrednog komuniciranja menadžmenta sa radnicima, mogućnost elastičnog korišćenja radnog vremena, činjenica da svak svakog osobno poznaje i da svako vidi početak i kraj procesa u kome učestvuje, su uvijek bitno povoljniji za postizanje efikasnosti nego u velikom poduzeću.

Malo poduzeće, zato što u pravilu nema dovoljno financijske snage da upošljava agresivan marketing i reklamu te da financira dalekosežne istraživačko-razvojne projekte u cijelosti funkcionira na gotovo svakodnevnoj osobnoj inicijativi, kreaciji i inovaciji pojedinca.

Zbog niskog udjela kapitalnog faktora u stvaranju proizvoda, specijalizirane proizvodnje uz niže troškove itd., malo poduzeće relativno brzo amortizira uložena sredstva, što objašnjava njegovu sposobnost brze preorijentacije i osvajanja nove proizvodnje.

Današnji tehničko-tehnološki razvoj omogućava i malim poduzećima pristup onim tehnologijama i opremi koja je do jučer bila dostupna samo krupnim. Recimo na temelju dva do tri stroja za izvlačenje plastičnih folija ne širih od 1-1,5 metara, do prije desetak godina se organizirala i pravila "fabrika". Danas takav pogon staje u jednu veću prostoriju, traži daleko niža ulaganja, a malo poduzeće danas može da ima nekoliko takvih pogona. Nadalje, mala poduzeća danas osnivaju ljudi stručni i kompetentni za oblast kojom se bave, spremni i sposobni da se nose i sa međunarodnom konkurencijom. Oni tako upošljavaju znanost u rješavanju svojih organizacionih, proizvodnih i tržišnih problema i time kao segment gospodarstva predstavljaju značajan tržišni, ekonomski i društveni činilac.

Tehnološki procesi koji troše manje energije, i manje zagađuju okoliš radije se usvajaju od strane malih poduzeća.

Zbog svoje fleksibilnosti mala poduzeća nemaju granice svoga djelovanja: ona se osnivaju u turizmu, metaloprerađivačkoj djelatnosti, u oblasti intelektualnih usluga, transporta, obrazovanja i svugdje predstavljaju važnog i korisnog partnera i konkurenta na koga treba računati.

Mada su najčešće usko povezana sa velikim gospodarstvenim sustavima život malog i velikog poduzeća se neminovno veoma razlikuje. Mnogi aspekti njihovog funkcioniranja su u kvalitetu drukčiji, tako da je teško povlačiti paralele. No i pored toga se mogu jasno sumirati određene prednosti i nedostaci malog poduzeća. Prednosti se ogledaju u tome:

- da je radno-intenzivno tj. uz niska ulaganja otvara se veći broj radnih mjesta. - da omogućava brzu amortizaciju sredstava i bolje korištenje ljudskog rada. - da ima široku lepezu asortimana proizvoda malih serija, koje karakterizira visoka i često nestandardna kvaliteta. - da posjeduje fleksibilniji proizvodni program brže prilagodljiv promjenama na tržištu. - da je u današnje vrijeme u mogućnosti angažirati tehnologije od zanatske do

Mada je literatura o problematici malih poduzeća oskudna, ipak se iz raspoloživih materijala mogu izvući neke značajke sa kojima se svi manje ili više slažu, a koje vrijede za malo poduzeće iz praktično bilo koje zemlje. Pored osnovnog da su to najčešće privatna poduzeća sa jednim vlasnikom, porodična poduzeća ili partnerstva, da imaju po pravilu fleksibilnu proizvodnju, da mala poduzeća ulaze u one sektore proizvodnje koji su iz bilo kojeg razloga zapostavljeni od strane velikih poduzeća itd., ističu se još neke posebnosti malih poduzeća:

najmodernije razine. - da ima fleksibilno radno vrijeme a neposredni odnosi među zaposlenima čine radnu sredinu humanijom i spremnijom za rad.

Nedostaci malih poduzeća nisu brojni, ali su ozbiljni i proizilaze upravo iz njegove veličine te se o njima uvijek mora voditi računa:

- Malo poduzeće veoma teško snosi rizike tržišta i različite udare koje veliko poduzeće amortizuje svojom financijskom snagom, širokom paletom proizvoda ili čak monopolom na tržištu. - Ono je slabiji partner u bilo kakvim odnosima sa bankama kod dobijanja kredita ili sa dobavljačima oko ugovaranja povoljnijih cijena.

Odnosi između velikih i malih poduzeća Skladan ekonomski razvoj zemlje traži postojanje i velikih i malih poduzeća te je bez njih nemoguće zamisliti ekonomiju jedne zemlje. Da bi izdržala konkurentsku borbu na tržištu, velika poduzeća imaju kao partnere brojna mala poduzeća. Između njih se ostvaruju različiti odnosi i s obzirom na stupanj ostvarene suradnje mogu se definirati dva oblika:

1. Malo poduzeće kao podgovarač (sub-contractor) velikome. 2. Malo poduzeće u kooperativnom odnosu sa velikim u punom smislu riječi. Čim se kaže "subcontractor" ili "podgovarač", podrazumijeva se da na jednoj strani imamo jednog velikog gospodarskog subjekta koji "daje" posao i jednog malog na drugoj strani koji posao "dobija". Zbog toga veliko poduzeće često iskorištava svoju snagu i položaj kod sklapanje ugovora i uopće kod uspostavljanja poslovnih odnosa te teži da ih kreira prvenstveno za svoj interes. To je čisto kupoprodajni odnos koji je uzrokom brojnih problema u odnosima malog i velikog poduzeća, te se stoga danas ozbiljno izučava.

Drugi odnos je kooperacija a pod njom se podrazumijeva ravnopravno tretiranje interesa i uspostavljanja odnosa dugoročne

suradnje i uvažavanja. Taj odnos je mnogo kompleksniji nego uobičajena kupoprodaja.

Malo poduzeće može proizvesti brojne robe po nižoj cijeni, zbog nižih troškova rada i nižih neproizvodnih troškova. Ono pravi usko specijaliziran proizvod dostižući visok kvalitet te veliko poduzeće postaje životno zainteresirano za opstanak i dugoročni napredak malog, tako da kooperantski odnosi sve više dobivaju na značaju.

Prednosti velikog poduzeća u ovakvim odnosima su dugoročnost u snabdjevanju određenim proizvodima, niže cijene roba, smanjenje ili nikakvo investiranje u nove kapacitete, povećanje fleksibilnosti i mobilnosti financijskih i ljudskih resursa. Nedostaci malog poduzeća su pojave proizvoda izvan tražene specifikacije i nerijetko, problemi sa održavanjem dogovorenih rokova isporuke.

Istina kooperantski odnosi malog sa velikim poduzećem i u radu malih poduzeća stvaraju određene probleme. Veliko poduzeće često vrši pritisak na cijene, odgađa plaćanja malim poduzećima, a u vrijeme recesije, obično se odlučuje samo proizvoditi neke proizvode pa malo poduzeće gubi posao.

Međutim, kroz kooperantske odnose sa velikim, mala poduzeća osiguravaju za sebe značajne prednosti. To su kontinuitet narudžbi, tj. dugoročno osigurava posla, sigurnije snabdjevanje sirovinama što znači štednju obrtnih sredstava i isključenje troškova ulaganja u intenzivan razvoj proizvoda. Zbog toga su u razvijenim ekonomijama mala poduzeća vrlo često vezana za velike proizvodne ili trgovinske sisteme.

Iz svih predoženih fakata se vidi da se dinamična i zdrava ekonomija jednog društva ne može razviti bez odgovarajuće zastupljenosti malih poduzeća ali i to da se za njihov rad moraju stvoriti odgovarajući preduvjeti koji će uvažavati sve njihove navedene osobenosti.

Dr. Ivan Javni

P.P. CENTROVELPROM Memići

sa sjedištem u Tojšićima

vl. Jahić Avdo

Prehrambeni proizvodi povoljnije od najpovoljnijeg i 50% jeftinije od konkurenata!

NAŠE STARINE

SAMOSTAN GRADOVRH

Livadsko - šumski krajolik Gradovrh, smješten je na uzvišenju gradinastog tipa, poviše puta Tuzla - Dokač u naselju Solina. Gradovrh je arheološki lokalitet, tj. dobro kulturno - povijesnog značenja.

Sam predio Gradovrha objedinjuje u sebi tri lokaliteta i čini kulturni kompleks sa ostacima materijalne kulture počev od kasne bronzne pa do srednjeg vijeka. Po svemu sudeći još su stari Rimljani imali na ovom brdu utvrđenje. Milica Baum na ovom lokalitetu konstatirala je građevinski materijal još iz mlađeg željeznog doba. Ispod brijega uz riječcu Solinu bilo je i veliko, po svoj prilici ilirsko groblje, ali je voda kroz dugi vremenski period gotovo sve odnijela. Ipak su otkopana tri groba sa kosturima, te nešto zemljanog posuda. U srednjem vijeku ovdje je mogla biti crkva a sasvim je sigurno da je na ovom mjestu izgrađena u tursko doba.

Godine 1533. Turci su razorili franjevački samostan Sv. Marije u Zvorniku a franjevci su se preselili u samostan u Gornjoj Tuzli. Samostan sa crkvom u Gornjoj Tuzli, usljed intenzivne islamizacije i naseljavanja muslimanskog pučanstva, nakon tri godine fratri su morali da presele na za njih pogodnije mjesto. Najpovoljnija lokacija u okolici Gornje Tuzle bio je Gradovrh, a neki Pavao navodno isposlova kod sultana Sulejmana dozvolu da se uz stan i napuštenu crkvu na Gradovrhu može izgraditi samostan i nova crkva. O samoj izgradnji nalazimo nekoliko izvora, ali se u njima ne slaže ime dobrotvora: Sić, Suić, Maglijašević, Pavičević. U novoizgrađenu crkvu na Gradovrhu prenesena je čudotvorna Gospina slika što je nekada bila u zvorničkom samostanu, pa zatim u Gornjoj Tuzli, da bi po razaranju samostana na Gradovrhu bila prenesena u Bač. Ipak, sami izvori o autentičnosti slike daju različite podatke, ali je sasvim sigurno da je ta čudotvorna slika postojala u gradovrškom samostanu.

Podatke o Gradovrhu nalazimo u jednom franjevačkom arhivu u Rimu iz kojega vidimo da je 1576. godine samostan opljačkan. Prilikom posjete ovom samostanu biskup fra Franjo Baličević 1591. godine, je zatekao deset svećenika, tri klerika i dva laika. Biskup u svom izvješću spominje pljačku samostana iz 1576. godine, te opravku crkve. Interesantno je navesti podatak iz izvješća, po kome veliki broj ljudi, ne samo katoličke nego i muslimanske i pravoslavne vjere posjećuju ovu crkvu zbog čudotvornog ozdravljenja bolesnika, vezanog za sliku Majke Božje. U izvješću podnesenom rimskoj kongregaciji 1623. godine od strane Marijana Pavlovića, saznajemo da se samostan zove Gradovrh ili Gornje Soli te da je u njemu četrnaest redovnika, da mu je gvardijan fra Ivan od Fojnice, a lektor fra Mato Divković što nepobitno dokazuje da je u okviru samostana djelovala redovnička škola. Redaju se izvješća crkvenih otaca a posebice je interesantan od Pavla Pelizzera iz Rovinja, koji piše: "Ovaj je

samostan na prekrasnom povišenom položaju, s njega puca vidik četiri dana hoda. Leži između Gornjih i Donjih Soli". U nastavku opisuje crkvu i kaže da je lijepa i velika, a da je do pola crkve kor. Na oltaru je Gospina slika i tom prilikom detaljno opisuje kako je ona ovamo stigla iz Zvornika.

Godine 1658. održavao se u ovom samostanu kapitul provincije, te su tim povodom došli i gvardijani iz Slavonije i Dalmacije. Posebice je interesantno izvješće biskupa Nikole Olovčića - Ogranića. On kaže: "Godine 1674. 10. prosinca nađoh ovdje pomenutu crkvu i u njoj tri oltara, a na jednom od njih je čudotvorna slika Blažene Djevice Marije, od kršćana već napuštena. Ovoj crkvi, glasovitoj i slavnoj u ovim krajevima, pridodan je samostan manje braće opslužitelja, koji je kao i crkva uistinu opterećen dugovima da će ga, ako njime ne bude makar kojko provideo od apostolske stolice, Turci prisvojiti za džamiju što nedao Bog ili ga srušiti. Dužan je naime najmanje 9.000 imperijala, na što plaća dvadeset od stotine. Zato uvijek leži bez stanovnika, zatvoren i obrastao trnjem, u njega dolazi samo svetkovinama jedan od otaca i vjernicima drži misu, on vrši župske poslove i odmah bježi da ga vjerovnici ne uhvate". Posljednju opširnu vijest nalazimo kod fra Franje Varandina 1679. godine.

Po njemu je samostan ponovo oživio i imao je 40 članova, 10 djece što su učili školu, 6 monaha, a dugovao je 13.000 dukata, sedamdesetorici Muslimana. Međutim, ubrzo će se na samostan srušiti nove nevolje vezane za rat između Turske i Austrije, u kojem je Turska pretrpila čitav niz poraza, a to je značilo i teške nevolje za nemuslimansko pučanstvo. Zbog toga 1688. godine većina gradovrških franjevaca ostavlja samostan, a u njemu ostaje samo gvardijan sa jednim franjevcem. Kada Austrijanci u prosincu dopriješe do Tuzle, prilikom njihovog povlačenja pridružili se i ova dva brata sa tri tisuće katoličkih duša. Redovnici iz Gradovrha smjestili se u Baču, pa se zato i samostan u ovom mjestu do 1705. godine zvao "Gradiški samostan". Kada je 1742. godine biskup fra Pavo Dragičević posjetio Gradovrh zatekao je na brdovitom, posve zapuštenom mjestu, gole tragove crkve uz koju je nekada bio samostan Gradovrh.

Gradovrški samostan jedan je od niza samostana iz XV. i XVI. stoljeća iz ovoga dijela Bosne (Zvornik, Srebrenica, Koraj, Gornja Tuzla, Modriča, Donja Tuzla) a koji su nestali zbog naglog širenja orijentalno - islamskog ambijenta. Relevantnije povijesne podatke o Gradovrhu, mada u kontekstu drugih događaja, nalazimo kod Batinića, Horvata, Jelenića, Barbarića, a u novije vrijeme Milice Baun i Milenka Filipovića. Sadašnje stanje Gradovrha je loše. Lokalitet "Bare" je ugrožen klizištem i miješanjem kulturnih slojeva izazvanih klizištem, a "Srebra", izgradnjom privatnih kuća. Ostaci franjevačkog samostana na posljednjem platou Gradovrha su u vrlo lošem stanju, obrasli su šumom i devastirani. Lokalitet Gradovrha je od izuzetnog kulturnog značaja za teritoriju općine Tuzla. On čini kulturni kompleks sa lokalitetima različito vremenski opredjeljenim, svjedočeći o mogućem bogatstvu nalaza materijalne kulture, koji bi obogatili sliku prošlosti tuzlanskog kraja. Rezultati istraživanja i tragovi materijalne kulture upotpunili bi postojeći fundus kulturno - povijesnog nasljeđa i dali nove dragocjene podatke za kulturnu povijest ovoga kraja. Stupanj njegove ugroženosti ima presudni značaj u zaštiti ovoga kulturnog dobra, kako se materijalni tragovi prošlosti, a posebice ostaci temelja franjevačkog samostana ne bi zatrlili.

U cilju očuvanja i zaštite ovoga kulturnog dobra nameće se nekoliko prioritarnih mjera, a to su: obilježavanje granica lokaliteta, reguliranje imovinsko pravnih odnosa, prostorno - regulacioni tretman lokaliteta. Uz to neophodno je i: sustavno arheološko istraživanje, konzerviranje ostataka franjevačkog samostana, te po mogućnosti građevinsko - arhitektonska revitalizacija lokaliteta, (kapela ili manji objekat sa neophodnom infrastrukturom), uz sakralno duhovne aktivnosti obnove svetišta. Nakon toga slijedila bi vjerska, pučka i turistička prezentacija Gradovrha kao svetišta.

Mijo Franković

PP "TERMOANDI"

Lukavac
Albina Herljevića 14
Tel 075 566-915
fax 075 571-488

REMONT ENERGETSKIH POSTROJENJA:

-Izrada prateće opreme i cijevnog sistema za sve vrste kotlova.
-Izrada hemijskih priprema kotlovske vode.
-Demontaža, montaža i remont svih kotlova.

A povodom USKRŠNIH BLAGDANA, vjernicima upućuje čestitke, kao i pripadnicima postrojbi HVO i Armije BiH

DAROVİ PROLJEĆA

Kopriva žari ali i brani

Kopriva - žara, žgoća, žegovica, velika pekača - UTRICA DIONICA, zaslužuje mnogo veću pozornost od one koju joj pridajemo. Ima je svuda, nema nametljivaca i uvijek je možemo upotrijebiti. Kopriva je svrstana u korove mada je sve više onih koji smatraju da bi ovo divlje povrće trebalo gajiti u vrtu. Da podsjetimo: u mladim proljetnim izdancima koprive nalazi se 75 - 135 mg% vitamina C i čak 20 mg% provitamina A. To znači da je mnogo bogatiji izvor ovih sastojaka od većine gajenog povrća. Uz to kopriva sadrži u većim količinama minerale kao što su željezo, magnezij, kalcij, kalij i drugi.

U prošlosti kopriva se nije koristila samo kao hrana već i kao lijek. Naime, davno je zapaženo povoljno djelovanje ovog rastinja na stvaranje crvenih krvnih zrnaca. Današnja farmakologija potpunije poznaje kemijski sastav i djelovanje pojedinih supstanci koje ulaze u sastav koprive, a ipak se rijetko koristi kao hrana ili lijek. Enzim sekretin, klorofil i drugi sastojci imaju osobit značaj. List koprive sadrži dosta tanina pa se čaj od koprive koristi kod spoljašnjeg i unutrašnjeg zaustavljanja krvarenja, kao lijek protiv proliva i stimulans za jačanje i rast korijena kose.

Eksperimenti su pokazali da klorofil iz zelenih dijelova biljke povoljno djeluje u svim slučajevima anemije i opće slabosti organizma. Sniženi krvni tlak ubrzo dovodi na normalu a kao preventiva korisna je protiv žučnih oboljenja, žute groznice, rahitisa, papatočije, kala azara i mnogih drugih. U svim slučajevima fizičke iscrpljenosti, kao i poslije primjene radio terapije, kopriva je nezamjenjivi lijek.

eduju acetil - holin i histamin na koji, pri dotiru, koža burno reagira. Dovoljan je i desetistični dio miligrama ovih supstanci pa da se javi otekline i bol. U pučkoj medicini je poznat metod žarenja mjesta oboljelih od reume, išijasa i neuralgije.

Kopriva kao trajnica prvi je dar prirode i ima osobit značaj u proljetnoj ishrani, kada je organizam, usljed jednolične zimske ishrane iscrpio sve zalihe vitamina i minerala. U kulinarsvu se upotrebljavaju mladi izdanci ali i od starijih biljaka upotrebljivi su vršni dijelovi od po pet, šest lista prije cvjetanja. Ako se pokosi starija biljka, iz korijena će se pojaviti mladi izdanci. Priprema se kao špinat ali se prethodno popari vrelom vodom kako bi se neutralizirale žarne supstance.

Kopriva na jelovniku - Fracuski gorštaci pripremaju koprivu sa maslacem i uljem,

često je miješajući sa špinatom kako bi spremili izuzetno ukusna i hranljiva jela.

U našim krajevima od koprive se prave: pite zeljanice, čorbe, pirei, variva... Od koprive se može pripremiti i salata na uobičajeni način, a treba uzeti mlade vrhove koprive, i obvezno kao dodatak mora biti kvasina (sirće) jer ono potpuno neutralizira djelovanje žarnih supstanci. Za razliku od drugih ljekovitih biljaka koje treba koristiti u ograničenim količinama, uporaba koprive nije ničim ograničena i stoga je posebice primjenjiva u kulinarsvu.

ČORBA OD KOPRIVE: Pripremite 500 gr mlade koprive, tri žlice ulja, žlicu brašna, decilitar kisele pavlake, češanj bijela luka, dvije žlice zobnih pahuljica, sol, papar i malo sjeckane mirođije. Opranu i očišćenu koprivu spustite u kipuću vodu. Kada omekša dobro je procjedite i isjeckajte. U međuvremenu pripremite zapršku od ulja, brašna i bijelog luka. Dodajte koprivu, sve malo popirajte a zatim dodajte hladne vode. Prokuhajte malo i dodajte zobne pahuljice, začinite po ukusu, dodajte kiselu pavlaku i na kraju isjeckanu mirođiju.

KOPRIVA SA RIŽOM: 500 grama koprive spustiti u kipuću vodu, ocijediti je i sitno isjeckati. Ispirati 100 grama riže na malo maslaca. Ovome dodati koprivu, sol i malo papra. Naliti vode da pokrije masu i pustiti da provri.

NEKOLIKO SAVJETA PRI SADNJI KRUMPIRA.

Pazite na klijavost

U jednom od prvih brojeva našeg lista dali smo kraći prikaz o uzgoju krumpira, značajne namirnice u ishrani ljudi. Tada smo ukazali na značajne mjere koje se odnose na pripremu gomolja namijenjenih sjetvi. Obzirom da je sjetva krumpira u tijeku, smatrali smo korisnim upozoriti na nekoliko radnih operacija koje se ne bi smjele izostaviti prigodom sjetve. Prije svega, je pitanje optimalnog vremena sadnje. Postoji pučka izreka: "Ako krumpir sadiš u martu, imaš češ u trapu, a ako sadiš u aprilu, imaš češ u krilu." Ova izreka je samo djelimično točna. Znanstveno je dokazano da je ranija sadnja bolja, jer se ovakvom sadnjom umanjuje opasnost od napada rizo-tonije (gljivično oboljenje korijena), a istodobno se produžava faza stvaranja gomolja. Međutim, krumpir u zemljištu počinje klijati tek kada se ono zagrije do temperature od 7-8 stupnjeva celzija. Izvjesno je da se tle još uvijek nije dovoljno zagrijalo, pa ako je ove godine krumpir i ranije zasaden on u ovim uvjetima "miruje" odnosno ne klija. Radi toga se za naše podneblje može smatrati optimalnim vrijeme od 15. ožujka do 15. travnja. Zbog ovih činjenica i ovogodišnjih vremenskih prilika, ne bi smjeli izostaviti slijedeće mjere:

1) Naklijavanje gomolja koje se vrši slijedećim postupkom:

U prošlom broju HG u kutku za vrtlare objašnjeno je kako na "zelenu granu".

Pravi vrtlarski prilog u kome spoznajem da se o našem zelenišu malo zna. To me ponukalo da napišem o korovu, koji je pošast za vrtlare, ali sa kojim smo već na zelenom.?

Odmah skinuti sa vatre i ostaviti pola sata dok riža ne upije vodu i postane meka. Na kraju dodati sitno isjeckano lišće nane i servirati sa kiselim mlijekom.

LJEKOVITI NAPICI OD KOPRIVE:

Čaj od koprive: Pedeset grama isitnjenog lišća treba kuhati petnaest minuta u litri vode. Ovo treba da stoji preko noći, a kada se ocijedi može se piti u toku dana umjesto vode. Čaj djeluje kao sredstvo za jačanje, protiv malokrvnosti, žutice, kamena u bešici i vodene bolesti.

Sok od koprive: Kilogram svježeg i mladog lišća koprive samlje i iscijediti sok. Ovaj sok se pije sa medom po 3 do 4 kašike dnevno. Sok se koristi za liječenje angine i upale desni.

pripremio: Nedoh Andrej Vladimir

a) Izvadite iz vreće nenaklijali sjemenski krumpir i poslažite ga u plitke gajbe ("holandeze") u jednom sloju i to tako da vršni dio gomolja bude okrenut gore. Ako nemate ovih gajbi, krumpir nanižite na kanap.

b) Iznesite ovako pripremljen krumpir u osunčanu prostoriju temperature 15-18 stupnjeva celzija. Ako nemate posebnu prostoriju za ovu svrhu, upotrijebite prostorije u kojima boravite (kuhinja, dnevna soba...). Važno je samo da prostorija bude dobro osunčana i topla. U ovakvoj prostoriji krumpir treba ostati dok se na gomoljima ne pojave klice tamno-zelene boje dužine od 0.5-1 cm. Na to obično treba čekati petnaestak dana. Dan-dva pred sjetvu iznesite krumpir u hladnije prostorije radi "kaljenja (kolenja?)".

2) Naklijali krumpir posadite pažljivo sa klicama okrenutim gore i pokrijte slojem zemlje od 7 do 10 cm. Nikako dublje!

3) Ako imate sjemenski krumpir uvezen iz nizozemske ili Austrije, nemojte ga koristiti za jelo jer je tretiran fungicidima, koji nisu smrtonosni ali mogu biti uzrokom ozbiljnih stomatnih tegoba kao što su krvavi proliv, povraćanje, grčenje i slično. Ako vam se to ipak dogodi, odmah potražite liječničku pomoć.

H.Omerćehajić

Novosti iz svijeta kompjutera

USKORO MS DOS 6.0

IBM je sa svojim 32-bitnim sustavom OS/2 prouzročio dosta komešanja na tržištu softwarea (da ne govorimo o UNIX-u, NT WINDOWS itd.). Što je dobri stari DOS dovelo u podređen položaj? Takvo stanje bi se uskoro moglo promijeniti. Pojavljuje se nova verzija MS DOS 6.0.

Novosti su slijedeće:

- novi backup programi
- protuvirusni programi
- udvostručenje kapaciteta diska
- komunikacijska programska oprema za povezivanje PC-a
- programi za defragmentiranje
- windows alati
- izbrisane datoteke prvo se pohranjuju u posebni direktorij
- mogućnosti ispitivanja za grupno programiranje
- integrirana "PEER-TOPEER" mreža (serijskom komunikacijom upotrebljava raspoložive resurse na više kompjutera zajedno)

PC STYLUS

Na tržištu se pojavila simpatična spravica koja zmjenjuje miša, a može se koristiti i kao olovka, pokazivač ili kao trackball. Priključuje se na mjesto miša, podržava u potpunosti MS glodare a posjeduje i odgovarajući software. Na dršci ima tri dugmeta, jedno veliko, u dnu, funkcija lijevog dugmeta na mišu i dva manja od kojih jedno podržava desno dugme sa miša, drugo regulira brzinu pomaka.

CONVAC: Usisivač za hackere

Za lakšu higijenu kompjutera, tvrtka "CONVAC" izbacila je na tržište usisivač snage 700 W, težak 6 kg, lako prenosiv, uzemljen a i sposoban doprijeti u svaki kut računala. Cijena je samo 100 funti.

HOME MEDICAL ADVISOR

Liječnik u kući

Po cijeni od 70 dolara možete nabaviti program koji sadrži podatke preko 800 lijekova, 500 raznih kemikalija, 130 laboratorijskih testova i preko 450 bolesti. Program koristi više od 600 kolor slika. Komunikacija se odvija putem pitanja koje HMA postavlja korisniku, simulirajući liječnika. Program je dobar kao savjetnik u kući, s tim da nije nadomjestak za redovne liječničke kontrole.

AMIGA 1200

Krajem mjeseca studenog 1992. godine u Frankfurtu na Majni održana je priredba kojom je COMMODORE zaključio svoju poslovnu godinu i započeo novu. Stigla je Amiga 1200 slijedećih karakteristika: CPV MS 68EC020/14 MHz RAM 2MB-8MB, grafika 24 bitna 16,7 milijuna boja. Dolazi sa svim priključcima kao i Amiga 500 i sa dodatkom AT BUS priključka za interni hard disk, kompozitnog video izlaza i PCMCIA tip II otvora za proširenje. Disketna jedinica je DD, operacioni sistem 3.0. Cijena 950 maraka u Njemačkoj (za Božić).

J.H.

ISKUSTVO MALIH POVRTLARA

Kalemljenje lubenica

Okalemljene lubenice su slađe, krupnije i ranije sazrijevaju od onih iz direktne sjetve.

Pored direktne sjetve, lubenice se mogu gajiti i putem rasada, kao rasadna sjetva u specijalne kućice i putem kalemljenja lubenice na bundevu. Ovakav način gajenja lubenica je sve više zastupljen među uzgajivačima jer bez kalemata nema dobrih lubenica.

Zašto kalemiti lubenice na bundevu? Odgovor je da lubenice okalemljene na bundevu imaju bolje plodonosjenje te su otpornije prema suši pošto rastu na snažnom korijenu bundeve koji duboko prodire u zemlju. Na korijenu bundeve brže rastu, zameću veći broj plodova, otpornije su na bolest. Sve to omogućava raniju i kvalitetniju berbu a okalemljene lubenice su slađe. Za ovu svrhu koriste se sorte lubenice sa sitnijim plodovima (šuger bebi). Danas, napredni uzgajivači, kaleme lubenice specijalnim strojevima, međutim, mi ćemo objasniti kalemljenje lubenica rukom. To je sporije ali sigurnije. Krajem ožujka lubenice se posiju u plitke posude, a bundeve u čaše od jogurta. Nakon pojave kotiledona (prvih listića iz klice) pristupa se kalemljenju. Prvo se na bundevi oštirim nožem odstrani vegetacioni vrh (listići koji su se javili između kotiledona), a zatim se na tom mjestu (znači između kotiledona) oštirim šilom načini prorez, udubljenje dubine 1-1,5 cm. Tada se izvadi iznikla biljka lubenice i odsječe 1-1,5 cm ispod kotiledona, tako da se napravi klinasti prosek a zatim se stavi u udubljenje između kotiledona bundeve te je time kalemljenje završeno. Spojeno mjesto se obavije listićem staniola.

Da bi se kalem primio, potrebno je kalemljene lubenice ostaviti 3-4 dana u toploj gredici gdje se drže u sjeni na temperaturi od 25-28 stupnjeva celzija i visokoj vlažnosti zraka (90-95%). Trećeg dana stvori se kalus i biljci se već može skinuti zasjena, smanjiti vlaga i mogu se nastaviti redovne mjere kao i kod uzgoja svakog rasada.

Sadnja lubenica obavlja se kada je prestala opasnost od mrazeva. Dalji postupak uzgoja je isti kao iz direktne sjetve (suzbijanje korova, zaštita biljaka, zalivanje i na kraju, berba). Ovaj način gajenja lubenica koristi i sam autor ovog članka. Uspjeh je zagarantiran ako se pridržavate gore navedenog. Okalemljene lubenice su slađe, krupnije i ranije sazrijevaju od onih iz direktne sjetve.

F.B.

PREDUZEĆE ZA IZVOĐENJE INSTALACIONIH I ZAVRŠNIH RADOVA U GRAĐEVINARSTVU, UNUTARNJU I SPOLJNU TRGOVINU, TRANSPORT I INŽENJERING (p.o.)

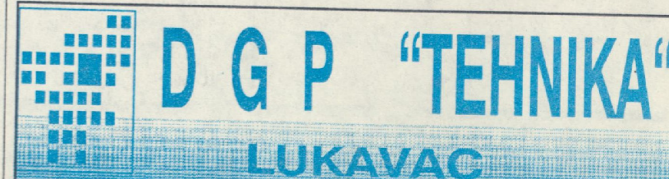
TERMİKA TUZLA

75000 TUZLA, M. BUŠATLIJE 47 TELEFAX 075/226-388

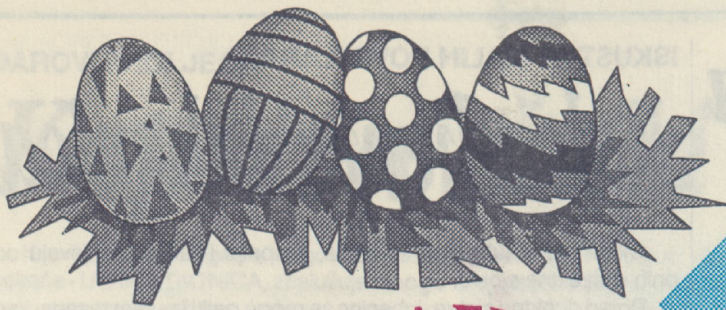

Sretan USKRS

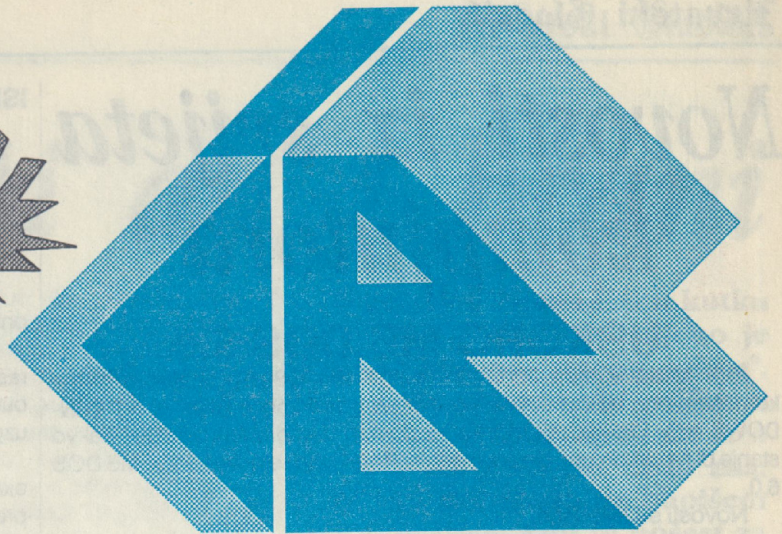
hotel tuzla

Vjernicima katoličke vjeroispovjesti čestitamo predstojeće Uskršnje blagdane

**SRETAN
USKRS**

KREDITNA BANKA d.d. TUZLA

PP "ZAPAD"

DISKONT PRODAVNICA "ZAPAD"
export import
161
ParSelo

HOTEL TUZLA Apartmani: 407 i 408
Tel. 237-596 i 233-231

Svim vjernicima
katoličke vjeroispovjesti,
želimo sretno
USKRŠNJE BLAGDANE

Glasnikova križaljka br.5

1	2	3	4	5			6	7	8	9	10	11
12							13					
14							15					16
17							18					19
20												22
23												25
26												27

VODORAVNO: 1. Trupac, brvno 6. Užas, groza 12. Uzor, savršenstvo 13. Kemijski spoj koji potječe iz drugih spojeva 14. Najbliži rođak 15. dika, osjećaj zadovoljstva 16. Negacija 17. Vrsta riječne ribe 18. Snažan, moćan 19. Lukau Sumatri 20. Stari grad u Kikiliji 21. Vrsta svijenog kolača 22. Vrsta oborine 23. Pripadnik privilegovane vojske u staroj Turskoj 25. Ptičji organ za letenje 26. Mirisna tekućina 27. Vrlo velik

USPRAVNO: 1. Sveto pismo 2. Popis adresa 3. Engl. filmski redatelj, David 4. Jedinica elekt. energije 5. Znak za element aluminijum 6. Sudsko vijeće 7. Vladarsko prijestolje 8. Divlja zvijer 9. Kratica za "avenija" 10: Barbari, rušite lji 11. Bezbožnost 13. Novčana jedinica u SAD 15. Rimski namjesnik u Judeji 18. Rijeka u Sloveniji 19. Šarenica u oku 21. Grad u Italiji 22. Taman, mračar 24. Kratica za narodni odbor 25. Dulji oblik p. edloga

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA: VODORAVNO 1. Kupola 6. Drhtaj 12. Ovula 13. Olivera 14. Rola 15. Plato 16. BS 17. Iza 18. Krika 19. VID 20. ZN 21. Ilova 22. Kutu 23. Miopija 25. Gubec 26. Akrita 27. Domari

Š. Robert

Hrvatski Glasnik

Informativno-politički dvotjednik
Tuzla, 8. 4. 1993. broj 7

Glavni i odgovorni urednik: mr Ljupko Aždajić • Osnivač i izdavač: HKD "NAPREDAK" • Redakcija: Ozrenskog odreda bb Tuzla • Urednik: mr Stjepan Pranjić • Uređuje redakcijski kolegij: Ivica Marinović, Ivica Mazić, Franjo Bosankić, Jasmin Hadžimehmedović • Fotoreporter: Robert Andrejaš • Lektor: Zvonimir Sučić • Likovno grafička obrada: mr Branko Lukić • Telefon: 23 69 81 • Fax: 23 13 50 • Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski — 807020-0/7521-55-00082-3, devizni — 72700-0/7521-07-00008-0 • Cijena za inozemstvo 3 DEM